

Dunántúli Harangszó

A NYUGATI (DUNÁNTÚLI) EVANGÉLIKUS EGYHÁZKERÜLET LAPJA

2019. NYÁR

Szerkesztői sorok

Ezévi második számunkban a nyári időszakra kínálunk olvasnivalót kedves Olvasóinknak. Az igei és teológiai oldalakon a szerzők aktuális témákat tárnak elénk, majd a kerületi és megyei oldalakon a gyülekezeti új kezdeményezések mellett a nyári táborokról olvashatunk. Megismerhetjük a Hetednap Adventista Egyház életét, és bepillantást kapunk az ausztriai magyar evangélikusok között végzett szolgálatba. Az ArcKép rovatban Dobó Dániel ifjú lelkész számol be abortuszellenes missziójáról. Az ifjabb nemzedékről sem feledkeztünk meg, ugyanakkor a Kisharangszó rejtvényeivel a felnőtteket is tudásuk edzésére biztatjuk. A Megosztom rovatban három előre ment lelkészfeleség (egyik közülük lelkész is volt) lelki örökségébe tekinthetünk családtagjaik segítségével, ezzel is emléket állítva nekik. Újságunk legfrissebb számával kívánunk jó töltekezést a nyári időszakra!

Koczor György
főszerkesztő

Ott voltál

— gondolatok Karsay Anna: Psyché című alkotásához —

... mikor megfeszítették Öt.

Nem voltam ott. Más dolgom volt. El voltam foglalva a saját életemmel. És különben sem szeretem a csödületeket. Jó nekem bezárkózva a saját dolgaimmel törődni. Ki tudja, mi lenne velem, ha mindenféle megmozdulásra elmennek és odafigyelnék. Elég nekem a magam baja és félelme!

... mikor a nap is elborult.

Nem voltam ott. Történt valami? Napfogyatkozás volt? Észre sem vettem. Bent ülök egész nap a szobában. A természetes fény már el sem ér. Már nem is szeretem. Barnaságomat is – mert az kell – a szoláriumnak köszönhetem. Évek óta nem feküdtem ki napozni. Éjjel pedig, ebben a fényszennyezett világban esélyem sincs látni a csillagos eget. Elég nekem a magam fényessége és félelme!

... mikor a dárda döfte át.

Nem voltam ott. Irtózom a vértől, a kínzástól, a fájdalomtól. Különben is van belőle elég nekem is. Minek nézzem a más kínlását. Fájdalmaim tengere ellep. Azzal ki törődik? Ezer dárda járja át a testemet-lelkemet. A munkahelyen a főnököm és a munkatársaim is engem

szurkálnak. A családom gondjai is engem gyötörnek. A barátaim is engem cikiznek. Elég nekem a magam baja és félelme!

... mikor sírba helyezték Öt.

Nem voltam ott. Temetés? Minek? Az úgyis csak arra való, hogy megnézzük,

hogy a régi ismerősök hogyan változtak meg, milyen ruhát hordanak, milyen autóval jönnek, és mekkora koszorút hoznak. Ez engem nem hoz lázba, és különben is engem senki se vizslasson. Igen, az autóm is régi, és csak a tavalyi ruhámat tudnám felvenni. Elég nekem a magam baja és félelme!

... amikor feltámadott.

Nem voltam ott. Mert ...

Mert belépett zárt ajtóimon és közel lépett hozzám. És Mózesről meg valamennyi prófétáról kezdve elmagyarázta nekem mindazt, ami az Írásokban róla szólt. Elmagyarázta az ősevangéliumban tett Isteni ígéretet. A próféták messiási üzeneteit. A rézkígyót. Ézsaiás 53-at. És megmutatta sebeit. A valóságot. Feltöltötte lelkemet spiritusszal, azaz Spiritus-szal, Szent-lelkével.

„Most már látom, most már látom, ó, Jézus, hogy egyedül csak te hozol békét a lelkembe, hogy egyedül csak te hozol békét az életembe.”

Köszönöm, Uram, hogy meghaltál és feltámadtál értem. És már tudok boldog lenni!

Koczor György

RÉSZLETEK ZONGOR BÉLA KÖRMENDI LELKÉSZ 1927-ES IGEHIRDETÉSÉBŐL Pünkösdi ünnepe ApCsel 2,1-4

Amikor pedig eljött a pünkösdi napja, és mindnyájan együtt voltak ugyanazon a helyen, hirtelen hatalmas szélrohamhoz hasonló zúgás támadt az égből, amely betöltötte az egész házat, ahol ültek. Majd valamilyen lángnyelvek jelentek meg előttük, amelyek szétszórtak, és leszálltak mindegyikükre. Mindnyájan megteltek Szentlélekkel, és különféle nyelveken kezdtek beszélni, úgy, ahogyan a Lélek adta nekik, hogy szóljanak.

Arról akarok szólni ebben a szent órában, hogy mit kérjünk a Szentlélektől pünkösdi ajándékkul. Kérjünk vihart, tüzet és ígét!

„Mikor a pünkösdi napja eljött... lön nagy hirtelenséggel mintegy sebesen zúgó szélnek zendülése.” Krisztus test szerint már nem lehet ott a tanítványok között, de Szentlelkének hatalmával továbbra is velük marad. A Léleknek ez a hatalma először is sebesen zúgó szélnek képében nyilvánkozik. A szél, a vihar hatalmas természeti erő, amely mikor elsöpri a port és magával ragadja a hőségben megromlott, káros levegőt, pusztítva és rombolva új életet teremt. A tanítványok ezt a rombolva alkotó vihart érezték a lelkükben. Érezték, hogy a Szentlélek hatalma elsöpörte szívükből azokat a földi vágyakat és érdekeket, amelyekhez addig olyan erős szálakkal kapcsolódtak, és ezzel képessé tette őket arra, hogy egy új, magasabb és szentebb élet kristálytiszt levegőjével teljék meg a lelkük.

Nekünk is ezt a rombolva alkotó vihart kell kérnünk az Isten Szentlelkétől, mert a Szentléleknek e nélkül a vihara nélkül, amely lerombolja a múltat, hogy annak összezúzott omladékain szebb jövőnk épületét megépíthesse, erkölcsi megújulás és megszentelődés sem a közéletben, sem az egyéni életben nincsen! Amint a természetben csak a fákat megszagató vihar után tisztul meg a levegő, úgy csak a Szentléleknek a mi bensőnket megtépő vihara, a bűntudat és a bűnbánat tisztíthatja meg nemzeti, egyházi, társadalmi és lelki életünk fertőzött légkörét.

(...)

„Megjelentek előttük kettős tüzes nyelvek, és üle mindegyikre azok közül.” Ezek a tűzlángok a szent lelkesedés azon tüzeinek jelképei, amely a mennyből, a szent tűz forrásából leszállva és a Lélektől meggyújtva, a szívekben lángol és az akaratot tette hevíti.

Nagy okunk van ezt a tüzet kérni a Szentlélektől pünkösdi ajándékkul. A természettudósok azt mondják, hogy földünk lassanként hidegülni kezd. Mintha a szívek világa is egyre inkább közelednék a hidegség fagypontja felé. Mennyi közöttünk a hideg és kökemény szív, milyen keveseknek a szíve dobban meg és lángol csak a hazáért és a vallásért! Olyan hideg és közönyös ez a mi korszakunk, mint a pusztai téli táj... Bizony, van okunk azt kívánni, hogy a mai kor hideg és keményszívű emberein is teljesedjék be az Istennek ősrégi ígérete: „Eltávolítom a kőszívet az ő testükből, és adok nekik hússzívet!”

(...)

Pünkösdi ajándékkul végül ígét kérünk. „Kezdenék szólni más nyelveken, amint a Szentlélek adta nekik szólítani.” A Szentléleknek rendkívüli hatalma harmadsorban abban nyilvánkozik, hogy hatása alatt a tanítványok arról, amit megélték és lelkükben tapasztaltak, olyan csodálatos és hatalmas bizonyosságot tettek, hogy az ajakukon elhangzott ige kivétel nélkül mindenkinek a lelkét foglyul ejtette.

(...)

Az a bizonyosságot tevő ige, amelyet a Szentlélektől megihletett tanítványok az első pünkösdi ünnepén olyan csodálatos hatással szóltak, ezóta mindig hódító kardként villog Krisztus tanítványainak kezében. Luther ezzel a fegyverrel, a bizonyosságot tevő ige erejével szélesítette egyre nagyobb körben a Krisztus birodalmát, és a Krisztus mai tanítványai is a Szentléleknek ezzel a hatalmas eszközével, a bizonyosságot tevő ígével helyezik lépésről lépésre tovább a keresztyénség határkövét, a keresztest. Olyan ez a bizonyosságottevő ige, mint a víz, amely óceán képében körülöleli a földet, és vízpára alakjában éltetve járja be a mindenséget: semmi sem állhat neki ellen!

(...)

JÚNIUS

Lépes méz a kedves beszéd: édes a léleknek és gyógyulás a testnek. (Péld 16,24)

Drága és ritka csemege ma a lépes méz. Ugyanilyen ritka alkalom, mikor valódi jó szót hallhatunk. Hozzászoktunk, hogy a kedveskedő beszéd célja gyakran az önös érdekből való meggyőzés, a lekenyerezés, a bizalmunkba férkőzés, vagy az eredeti szándék tapintatos leplezése. Ezeken edződünk, és sajnos ma már az a gyanús, ha valaki indokolatlanul kedves. Félelmetes belegondolni, hogy egy-egy ember cukormáz szavaival olykor milyen gonosz indulatokat kíván leplezni.

Ebbe a tévelygésbe azonban a hívő ember is könnyen beleesik. Amikor egyházi közegben a „testvérem” megszólítást testvérietlen becsmérés követi. Amikor mosolyogva köszöntünk valakit, de magunkban kígyót-békát gondolunk róla. Amikor előbb Isten dicséretét énekli nyelvünk, majd utóbb a hamisat szólja szemrebbenés nélkül. Amikor a Szentírás szavait hamarabb használjuk ítéletre és törvénykezésre, mint útmutatásra és vigasztalásra. Pedig az őszintén kedves beszédre mindenki vágyik. Hívő és hit nélkül élő együtt énekli a régi slágert: „De mind a ketten várjuk azt az elfogyott, elhagyott, elrabolt, ellopott egy-két elfelejtett szót.” A szeretet szavai egyre inkább hiányoznak a közbeszédből, és ettől kimondva- kimondatlanul szenvedünk. Pedig oly kevésen múlik, hogy oly nagy örömet okozunk a másoknak. Amikor látom, hogy az otthon elhanyagolt tanítványom új lelkesedés lesz úrrá, amikor órán dicséretet kap. Amikor a kislányunk oly sok energiát fektet egy színezésbe, mert olyan jólesik neki a szülői elismerés. Amikor a lelkész kollégám felüdülve megy haza egy alkalomról, miután többen megbecsüléssel nyilatkoztak a szolgálatáról.

A fenti ószövetségi idézettel egybecseng az apostoli felszólítás: „Beszédetek legyen mindenkor kedves, sóval fűszerezett” (Kol 4,6). Keresztény emberként valljuk, hogy a legnagyobb gyógyulást a Krisztusról szóló örömhír szavai hozhatják. Viszont Urunkról való hitvallássá válhat már az is, ha a Tőle kapott szeretet kedvességével szólítjuk meg a körülöttünk élőket. Nem számításból, nem önédekből, hanem Istenünk Igéjének engedve.

Nagy Gábor

JÚLIUS

Tanuljátok meg tehát, szeretett testvéreim: legyen minden ember gyors a hallásra, késedelmes a szólásra, késedelmes a haragra, (mert az ember haragja nem szolgálja az Isten igazságát.) Jak 1,19(-20)

Régóta tudjuk, mégsem vesszük figyelembe: „A harag rossz tanácsadó!” Érzelmi felindulásból nemcsak mondunk, de sokszor teszünk is olyat, amit később bánunk-bánunk, de már nem lehet meg nem történné tenni - kimondtuk, megcselekedtük. Csak reménykedhetünk, hogy legközelebb nem utólag leszünk okosabbak, hanem előre látjuk szavaink, tetteink következményét.

Nehéz kontrollálni érzéseinket, amikor „egérfogóba kerülünk”, amikor igazságérzetünket éri támadás, amikor már nem tudunk semmit tenni, hogy jóra forduljanak a dolgok. Amikor aztán a tehetetlenség dühe mégis tettekre kényszerít, no annak bizony sosincs jó vége – ezért ennyire terheltek párkapcsolatok, a családok élete, s ezért olyan erőszakos a társadalom is, amilyen!

A keresztény ember jól tudja, hogy az élet viharait alábecsülni balgaság, s hogy szüksége van segítségre. Azt is tudja, hogy a megoldásokra emberi erő nem adhatja a garanciát, egyedül Isten az, aki helyrehozhatja tévedéseink következményét, Ő az, aki még a rosszából is képes előhozni a jót. Gondviselését azonban esztelenség lenne kísérteni, hiszen az Isten órája másképpen ketyeg, mint a mienk, s a korrekció, a megnyugvás, a kiegyenlítődé, a rossz jóra fordulása éveket, olykor évtizedeket vesz igénybe. (Hiába, az idő csak nekünk annyira fontos, hogy mindent alárendelünk, s nem mi osztjuk be időnket, hanem a kalendárium oszt be minket...)

Jakab apostol azért gyakorlatban is jól kivitelezhető tanácsokat ad a hétköznapi konfliktuskezelésre! Legyünk gyorsak a hallásra – két fülünk van, hogy rögtön észrevegyük, melyik irányból(!), honnan jön a segítségkérő hang –, s csak egy szánk, amit nemcsak beszédre használunk... azaz jól fontoljuk meg, mit mikor mondunk! Áldást mondhatunk vele s átkot; biztathatunk szavainkkal, vagy életre szóló keserűséget okozhatunk másoknak, akár akaratlanul is... Luther ezért mondja/tanítja: „Felebarátunk távollétében mindent javára magyarázzunk, s védjük őt. Ha jól használjuk a szánkat, nemcsak sok bosszúságot spórolunk meg magunknak, de még barátok, testvérek is szegődnek mellénk, mert becsülni fognak egyenes beszédünkért, ami egyben az Isten igazságát is szolgálja...”

Franko Máttyás

AUGUSZTUS

Jézus ezt mondta tanítványainak: Menjetek el, és hirdessétek: elközelített a mennyek országa! (Mt 10,7)

Jézus imádságával naponta kérjük, és talán sokszor az eljövendő újjáteremtésre értjük, hogy „jöjjön el a te országod”. Jézus tanítványainak azonban legelső küldetése hirdetni: teljesült a kérésünk, elközelített a mennyek országa!

Elközelített – hogyan? Időben? Térben? Lélekben? Jézus ezt így mondja: „Isten országa nem úgy jön el, hogy az ember jelekből következtethetne rá. Azt sem mondhatják: Íme, itt, vagy íme, ott van! Mert az Isten országa közöttetek van!” (Lk 17,20-21)

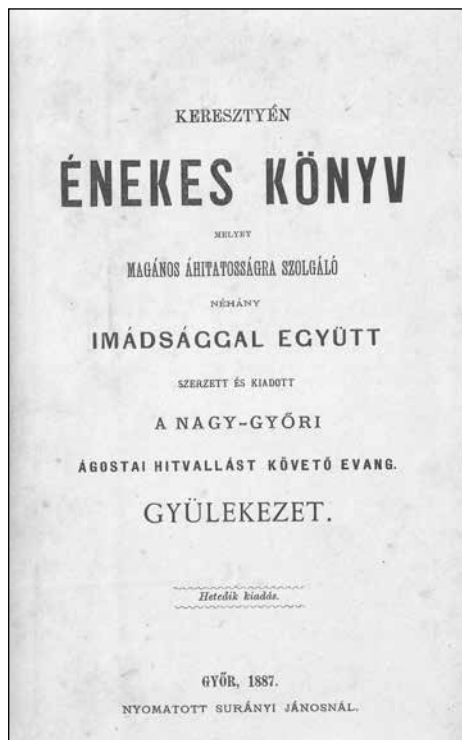
A reformatori hitvallás pedig így kapcsolja össze Jézus Urunk e két szavát: *Az Egyház a szentek gyülekezete, ahol az evangélium szól és a szentségekkel élnek.* (Ágostai Hitvallás 7. cikk)

Elközelített – időben: abban az értelemben, hogy Krisztussal közelített el: nélküle hiába próbálunk hidat verni (pontifex) magunk és a menny közé – mindig távoli marad: Istenre csak mint bíróra vagy ellenfélre tekinthetünk, akitől elrejtőzni (Ádám-Éva) vagy akit indultain befolyásolni (áldozat) próbálunk. „Miután régen sokszor és sokféleképpen szólott Isten az atyákhoz... ezekben a végső időkben a Fiú által szólott...” (Zsid 1,1-2) Elközelített – térben: „Menjetek el, és hirdessétek!” Ahová tehát lépünk Krisztus evangéliumával, ott igaz lesz az „elközelített”. Hiszen a Király országa mindenütt ott van, ahol ő az Úr, ahol akarata megvalósul, vagyis általa megváltott életek dicsérik őt! Elközelített – lélekben: a mennyek országa ott közelített el, ahol az evangélium szól és a szentségekkel élnek. Kifejezetten „lelki” természetű tehát: külső, fizikai szempontok – például erkölcsi, társadalmi vagy kulturális körülmények, szabályok és elvek, kegyességi irányok – alapján nem határozható meg, ezek nem „teremtene” egyházat.

Evangéliumi elhívásunk szabadságot és felelősséget rak ránk: elközelített a mennyek országa – Isten igéjét kulturálisan megtagadó nyugati civilizációnk terében, a szórványosodó közösségekben; és elközelített a mennyek országa – az evangéliumot éppen felfedező és általa növekedésnek induló új közösségekben is. Menjetek el, és hirdessétek!

Schermann Gábor

Evangélikus szégyenévtized

„Az egyház igazi kincse Isten dicsősége és kegyelmének legszentebb evangéliuma...” Hogy ezt uralkodása alatt a Habsburg államgépezet ilyen vagy olyan módon, hagyományosan üldözni szokta, azt már megszokhatták őseink. De, hogy az evangélikus egyház tisztviselőinek egy része, a saját – üldözések ellenére is az evangéliumból élő – hívei ellenében az evangélium ellenségeivel szövetekezzen... Még szinte csak egy évtizede, hogy nyilvános vallásgyakorlatra lehetősége nyílt őseinknek, máris furcsa jelenség üti fel a fejét, a racionalizmus zászlaja alatt, amelyet hogy-hogysem az államgépezet készségesen támogat. 1805-ben új énekeskönyvet kíván bevezetni az dunántúli egyházkerület, amely a Graduál, azaz az Új Zengedező Mennyei Kar címűt volt hivatott leváltani. De mit is jelentett a Graduál a dunántúli, barcasági és gömöri magyar evangélikusok számára? Az 1700-as évek elején, közepén a hiányzó lelkészeket, tanítókat, és nyilvános istentiszteleti lehetőséget a „papírpapok”, azaz lelkiségi, imádságos könyvek, káték, és a Graduál pótolta. Ezekből tanultak imádkozni, de olvasni is, és tartottak családi istentiszteleteket. A Graduál messze meghaladta társai jelentőségét. A középkori eredetű és

Luther-énekeken túl, jórészt a lutheri ortodoxia magyar, vagy németből magyarra fordított énekeit tartalmazza, hozzákötve a Szenczi Molnár-féle 150. genfi zsoltárt. Éppen ihletettségéből, minőségéből és helyzetéből fakadóan sohasem volt még egy énekeskönyv nálunk, amely ennyire megszólította volna az embereket, mint ez. Nos, a felvilágosodás haszonelvű racionalizmusa számára ezen énekek jelentős része elavultnak, elvetendőnek számított stilisztikailag és tartalmilag egyaránt. Ezért a hosszas huzavona után kiadott új énekeskönyv a régi énekek felét kihagyta, nagy részét átírta, és kiegészítette a saját korának praktikus racionális költeményeivel, amelyek csupán az ember erkölcsi megjobbítását célozták, és amelyek közt volt olyan, amelyik sem Isten sem Krisztus nevét nem tartalmazta. Ezt általános felháborodás követte a gyülekezetek tagjai között, mert életük eseményeit, helyzeteit kísérték és értelmezték a Graduál Krisztus-központú énekei, beleivódtak a lelkükbe. A megdöbbentő az, hogy az ellenállás letörésére egyházunk bizonyos csinovnyiklelkű prominensei egyházi gyűlések határozataiban a hatóságok segítségét kérték, és a nem nemesi származású hangadókat (akiket ők „észvesztőknek” tituláltak) megfelelő mennyiségű pálcaütésre ítéltették, a nemeseket pedig másfajta jogi következményekre. De ahelyett, hogy palcát törnénk bárki fölött, nézzük meg, hogy mibe torkollik ez a szerencsétlen tendencia. Az 1811-es nagy-győri énekeskönyv bevezetésébe, amely ez előbbinél sokkal racionalistább, de mivel nem erőszakolták a használatba vételét, az néhány évtized alatt sikerült. Ez utóbbinak szellemi atyja Kis János, a későbbi szuperintendens, az irodalmár püspök, a soproni líceumi Magyar Társaság alapítója. Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy önéletrajzát nyomtatásban olvashatjuk. Ebből pedig egy rendkívül rokonszenves, nyílt, a saját hibáit és ügyetlenségeit palástolni sosem akaró, okos ember képe rajzolódik ki előttünk, aki maga is a Graduálból és társaiból tanulta a betűket. Honnan akkor ez a megvetés az előző kor lelkiségeinek termékével szemben? Egyszerűen csak a változatosság gyönyörködtet elve alapján ráuntak a megszokottra? Az eu-

rópai kultúra két gyökere a biblikus és az antik, gyakran birkózik egymással, a krízishelyzetekben a biblikus, a könnyebb időkben a görög-római kerekedik felül. Ez időben azonban nevető harmadikként megjelenik az antik gyökeréhez képest is túlzó racionalizmus. A Göttingenben és Jénában eltöltött egyetemi évek nem maradtak hatás nélkül Kis János és társai gondolkodásában. A német földön megismert új divatirányzatok meghatározóvá váltak a számukra. A 18-19. század fordulója egyre kellemesebb klímával látogatja meg Európát, az éghajlat melegszik, az utolsó nagy pestisjárvány is lassan a feledés homályába vész, ezeknek köszönhetően egyre derűsebbé válik a közgondolkodás. Ezzel nincs is semmi baj, sőt... Viszont ez a „pozitív életérzés” Pál apostol, Augustinus és Luther helyett más barátokat keres magának. Megelégszik a hétköznapi életbőlcelettel gyakran az evangélium helyett. A klasszicizmus, ahogy neve is mutatja, elsősorban az antik, görög-római gyökerekből kívánt táplálkozni, de ami rosszabb, hogy még ezt is megfertőzi az egyoldalú szűklátókörűség, az ész beteges istenítése, amit racionalizmusnak, neveznek. Ami a biblikusból ehhez idomíthatónak bizonyult, azt megtartották, a többit elvetették. Erre nem Berzsenyi kitűnő verseinek gazdag antik képanyaga a bizonyíték, hisz a humanizmus óta ez szinte követelmény, hanem pl. a Kis János által méltán nagyra becsült evangélikus lelkész, a tudós Rát (Ráth) Mátyás három gyermekének a neve: Zenóbia, Szókratész, Júlia. Minden bizonnyal Zenón és Szókratész gondolatai nem állhattak távol Ráttól, ha a gyerekeit róluk nevezi el. Kis János és társai szándéka az új énekeskönyvvel természetesen nem rosszindulatú, épp ellenkezőleg, védekező jellegű. Minden bizonnyal azt volt hivatott bemutatni, hogy azért jó ám a keresztyénség tanításának egy része valamire még ebben a „felvilágosult” korban is. Ha szánakozva gondolunk minderre, akkor vizsgáljuk meg magunkat, hiszen gyakran észrevétlenül lopózik be az aktuális korszellemnek való megfelelés vágya igehirdetésünkbe, keresztyénségünkbe. Legalább ők tudatosan csinálták...

Németh Szabolcs

NÉGYSZEMKÖZT – SZEMBEN A SZABAD AKARATTAL

Akarat? Döntés? Elhatározás? Amennyiben Krisztus követője, csak elhatározás lehet. Én-elhatározás vagy mert-elhatározás? Amennyiben Krisztus követője, csak mert-elhatározás lehet. Hogyan fogalmaz a Krisztus üldözője? „Én egykor elhatároztam magamban, hogy mindent meg kell tennem a názáreti Jézus neve ellen.” (ApCsel 26,9) Íme, ilyen egy én-elhatározás! „Mert úgy határoztam, hogy nem tudok közöttetek másról, csak Jézus Krisztusról, róla is mint a megfeszítettéről.” (1Kor 2,2) És ilyen a mert-elhatározás! Ezért nem úgy akartam, döntöttem, hanem elhatároztam, hogy a dolgozatnak ez lesz a címe: „Négyszemközt – szemben a szabad akarat”. Azért négyszemközt, mert ez a téma senkit nem érdekel, és azért szemben, mert olyan egyházban kell élnem, amely régóta összebútorozva él a szabad akarat. Aki ilyen címen ír, se érdeklődésre, se megértésre nem számíthat!

Minden szabad akaratral szembeálló három tételből indul ki:

1. Az ember szabad minden alája rendelt dologban, és erre a szabadságára az Isten ígéje még figyelmezteti is: „uralkodjál rajta” (1Móz 4,7c).

2. Az ember szabad, ugyanakkor minden gondolatával, szavával és cselekedetével felelős Isten és ember előtt, mivel a bűneset óta pontosan tudja, „mi a jó, és mi a rossz” (1Móz 3,5b).

3. Az ember szabad, de egyúttal halandó és gyarló is,

mert „nem a jót teszi, amit akar, hanem a rosszat, amit nem akar” (Róm 7,19).

A „szabad akarat” kifejezést Luther tanácsára senki ne használja, még abban a formában se, ahogyan korunk divatja a „szabad döntés” kitéttel ma szalonképessé próbálja tenni. Helyette magam is az „ember szabadsága” kifejezéssel élek.

1. Még Luther sem tagadta az ember szabadságát, amelylyel az ember bizonyos dolgok fölött uralkodhat, és pedig az Isten ígéje szerint, de ez az Istentől embernek adott szabadság nem korlátlan. Már a pogányok is felfedezték az ember szabadságának korlátját, amikor arról beszéltek, hogy a sorsa, nagybetűvel írva, a Sors ellen az ember semmit nem tehet. (Legföljebb a Sors ellen, de azért meg is kapja a magáét!) Vergilius ilyen mondatokat vetett papírra: „Minden elhatározottat a törvényben.” Vagy: „Mindenkinek eljön a napja.” Vagy: „Majd ha a sors hív.” Vagy: „Vajon megtörhető-e a kökemény sors?” Bulgakov regényében Berlioz eldöntötte, hogy este 10 órakor gyűlést tart az írószövetségben, amelynek elnöke volt. Ámde Annuska kiöntötte az olajat, és Berlioz elcsúszott, majd a villamos alá esett, ahogyan azt a Mágus előre megmondta. Az ember szabadsága tehát még azokban a dolgokban sem korlátlan, amely fölött Isten ígéje alapján rendelkezhet, ahogyan mondani szoktuk: ember tervez, Isten végez! Elhatározható, hogy elmész istentiszteletet tartani, vagy ígét hallgatni a

templomba, de nem biztos, hogy oda is fogsz élni. Aki mindent jól megfontolja, a továbbiakban nem fog könnyelműen és nagyképűen a döntéseivel kérkedni. Egy másik példa az előbb idézett regényből: valaki elnyert egy magas beosztást, és uralkodni kezdett az alattvalóin. Hamar ráértett az uralkodás jó ízére. Aztán egy szép napon halálosan megbetegedett. Ettől kezdve egyik orvostól a másikig rohangált, nem érdekelte többé a hatalomgyakorlás. És eljött az utolsó óra, amikor az, aki eddig élet és halál ura volt, élettelenül egy faládjába helyeztetett, és mivel az alattvalói már semmi hasznát nem vették, kivitték a temetőbe.

Az ember Isten ígéjére alapozott szabadságának másik fontos korlátja, hogy az üdvösségre tartozó dolgokban nincs szabadsága, mivel Isten azt kezdettől fogva kivette a kezéből. A kotnyeles ész, az ember fontoskodó igyekezete azonban ezt nem akarja tudomásul venni, ha mégoly kis szerepet játszva, mindenáron bele szeretne szólni az üdvösségére tartozó dolgokba is. Neveket és példákat tapintatból nem említek, csak annyit jegyzek meg, hogy a teológia ezt „szünergizmus”-nak nevezi, a hit és cselekedetet elegyítését, a cselekedet általi megigazulást!

2. Az ember szabadsága Isten és ember előtti felelősséget jelent, hiszen tudja, mi a jó, mi a rossz. (A szabad akarat, szabad döntés apostolai erről ritkán szoktak beszélni.) Köztudott, hogy a büntetőjog csak a beszámítható embereket bünteti. Aki nem tudja, hogy mit cselekszik, azt zárt osztályra viszik. Aki tehát az ember szabadságát úgy értelmezi, hogy az ember azt tehet, amit akar, nem értette meg a bűneset történetét. Mert bár az ember tényleg szabad, de ez a szabadság nem jelent Istentől és az ő törvényétől való szabadságot. Egy fegyelmezetlen és fegyelmezhetetlen korban, ahol a szabadosság lett az emberek más istene, ahol az emberek nemcsak saját házi isteneket tartanak, hanem önmagukat is istennek tartják, tartatják, nem kap kellő figyelmet, aki szerint a szabad ember, aki tudja, mi a jó, és mi rossz, az minden gondolatáért, szaváért és cselekedetéért felelős Isten és ember előtt. Salamon így inti a fiatalokat: „Örvendezz, ifjú, míg fiatal vagy, légy jókedvű ifjúságod idején, és élj szíved vágya szerint! De tudd meg, hogy mindezekért Isten megítél téged!” (Préd 11,9) Hasonlóan szól az Írás egy másik helyen is: „Kezdetben teremtette Isten az embert, és választási lehetőséget adott neki, de hozzáfűzte parancsolatait és törvényeit.” (Sir 15,14k) Elvesz Isten ígéjéből, aki e két ígének csak az első részére figyel, a második felét pedig elengedi a füle mellett. Addig lehetsz szabad, amíg felelősséget vállalsz gondolataidért, szavaidért és tetteidért, mielőtt azonban fűtyülsz azok következményeire, már nem vagy beszámítható, és ezért Isten megvonja tőled ezt az egyébként tőle kapott szabadságot! És akkor még nem szóltunk a világi törvényekről, amelyek szintén határt szabnak az ember szabadságának. Mert aki világi törvényeket hág át, kiiktatják a társadalomból, rövidebb-hosszabb időre szabadságvesztésre ítélik. Továbbá: köztudott az is, hogy minden ember szabadsága csak addig terjedhet, ameddig azzal a mások szabadságát nem korlátozza, ahogyan a jól ismert regényben olvasható: „Nem valami sokáig mehet az orra után az ember.”

3. Kicsoda az ember? A válasz sokféle, de a Szentírás alapján csak egy: minden ember a bűn szolgája, és már csak ezért sem nevezhető szabadnak, ahogy Jézus figyelmeztette a magát szabadnak gondoló népet: „Bizony, bizony mondom néktek, hogy aki bünt cselekszik, szolgája a bűnnek. A szolga pedig nem marad a házban örökre: a fiú marad ott örökre. Ha tehát

a Fiú megszabadít titeket, valóban szabadok lesztek.” (Jn 8,34–36) Íme, néhány ige azok közül, hogy miért is nem lehet az ember szabad! „Az ember szívének minden szándéka és gondolata szüntelenül csak gonosz” (1Móz 6,5b). „A Seregek Urának szőlője: Izráelnek háza, és gyönyörű ültetvénye: Júda férfiai. Törvényességre várt, és lett önkényesség, igazságra várt, és lett kiáltó gazság.” (Ézs 5,7) „Aki a legjobb köztük, olyan, mint a tüskebokr, a legbecsületesebb is olyan, mint a tövisbokr.” (Mik 7,4a)

Ha a próféta az emberek közül a legjobbakat tövishez hasonlítja, minek nevezné a többieket? – teszi fel a kérdést Luther. Pál apostol pedig Róm 7,14-ben és Gal 5,16-ban arra figyelmezteti a gyülekezetet, hogy a test és Lélek a kegyes emberekben is olyan heves harcban állnak egymással, hogy még ők sem tudnak csak jót tenni, sőt, nem egyszer ők is a rosszat cselekszik, amit nem akarnak. Ilyen ígék után illúzió, hiú ábránd az embert akár szabadnak, akár jónak nevezni.

Iszonyatos történelmi tapasztalat a fasizmus, a kommunizmus, a liberalizmus, a globalizmus, de a legszörnyűségesebb a humanizmus, amely ma is a legnagyobb veszélyt jelenti a világra. Nem Hitler, Sztálin, Soros, Juncker és a többiek ártottak és ártanak legtöbbet a vén Európának, hanem Erasmus, aki óta a „humánus” európai ember korlátlanul mindent megenged magának. Meglepően hangzik, tudom, de aki humánusot dédelget a keblén, kígyót melenget! Ha lehet Hitlert és a többi diktátort Luthertől eredeztetni, mennyivel inkább lehetne és kellene ezt a mai ártó és pusztító utálatosságot, a liberalizmust és globalizmust Erasmus nyakába varrni! Ameddig az emberek nem szállnak le arról a magas lóról, amelyre elsősorban Európában és Amerikában felültették őket, nem lesz, mert nem lehet szabadság és rend a világban. Ezért nem érzi a modern ember a végtelent, az „istenszagot”, az élő Istent, az Atyát, mert a szabad akarat ábrándjával folyamatosan megtagadja.

Konklúzió: a szabad ember az eljövendő Isten országának ajándéka, ahogyan a költő fohászkodott érte: „Jöjj el szabadság, te szülj nekem rendet”. A Szentírás arról tesz bizonyosságot, hogy az ember csak az Isten országában lesz teljesen szabad, akkor, amikor Ura újra eljön dicsőségben, és megszabadítja őt a bűnből, a halálból s az ördög hatalmából. „Ámen. Jöjj, Uram Jézus! Az Úr Jézus kegyelme legyen mindnyájatokkal. Ámen.” (Jel 22,20–21)

Mért hasznos mindezt újra és újra elmondani? Íme, két mai példa! 1. 2019. február 28-án volt Kiss László festőművész kiállításának megnyitója a református kollégiumban. Előadásában a művész erre az ígére is utalt: „Ezért tehát nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené.” (Róm 9,16) Kifejtette, hogy ez egy nagyon nehéz ige, mert szerinte valamit az embernek is cselekednie kell. 2. 2019. március 30-án a református ótemplomban Balczó András tartott előadást, amelynek a mottója így hangzott: „Az én akaraterőm önmagában nem létező. Isten ajándéka.” Nem azt mondta, hogy az akaraterőm kevés, hanem azt, hogy nem létező! Amíg akad közöttünk akár csak egy evangélikus, aki szerint az embernek a magáét is hozzá kell tenni Isten kegyelméhez, s az evangélikus egyház „ország sportolója” az evangélikusok helyett a reformátusokat emlékezteti Pápán az Isten ajándékára, addig mindenkor hasznos lehet a szabad akarat elleni megszólalás.

Mindhalálíg szembeállok a szabad akarral – önmagammal! Ámen.

Weltler Sándor

Örökségünk kötelez. Gyökerektől a gyümölcsig

Dunántúli evangélikus sajátosságok szemlélése az evangélikus jövő szempontjából

Mottó:

„Kellenek a **gyökerek**: van egy hely a földön, ahol megszületünk, megtanulunk egy nyelvet, és fölfedezzük, hogyan boldogultak őseink a nehézségekkel. Eljön az idő, amikor felelősek leszünk ezért a helyért.

Kellenek a **szárnyak**. Megmutatják nekünk a képzelet végtelen horizontjait, elvisznek minket az álmainkhoz, elvezetnek távoli helyekre. A szárnyak segítenek abban, hogy megismerjük felebarátaink gyökereit, és tőlük is tanuljunk.” (Paulo Coelho)

Jó lenne mindig jól megközelíteni és megélni a témát: Egészséges örökségörzés

Talán leginkább abban az értelemben lenne ez az irányvétel nagyon fontos, hogy elkerüljük a hagyományörzés néhány veszélyét. Ezek a következők: (1) a divatos nosztalgizálás, (2) a múlt felesleges misztifikálása és (3) a régiek alapján a túl gyors és aktualizált következtetések bölcs kinyilatkoztatása. Ezek megakadályozzák – egyenként és együtt is – azt az éltető keringést, amely által az örökség jelen idejűvé válhat. Nehezebben lesznek így a régi értékek egészségesen a mai életünk aktív részei. Ez a három veszély fennáll, amikor egy tájegységnek, egy nagyon jól körülírható országrésznek az evangélikus gyökérrendszerét vizsgáljuk. El kell kerülnünk ezeket a veszélyeket.

Maga a gyümölcskeresés sem egyszerűbb. Itt is van egy három veszélyzóna: (1) eredményeink túlfényezése, (2) elégedet-

len vészvillogtatás, (3) beteges önbizalomhiány. Ezek bármelyike képes eltakarni a gyümölcsök valódi értékét, szépségét és erejét. A gyümölcs a természetes formájában az igazi. Sem fényezésre nem szorul, sem sopánkodást nem igényel, sem álszerénységet.

Egyet viszont azonnal le kell szögezünk: akkor érdemes ebbe a visszatekintésbe energiát fektetni, ha képesek vagyunk arra, hogy rögtön odahelyezzük a múlt mellé a mai életünk valóságát és a bennünk lévő, most is élő hitbeli érzéseket és vágyakat a jövőt illetően. Akkor lehet a gyökerekből sokat segítő energiát és tápanyagot felvenni, ha van hozzá egy egészséges mai keringésünk és mozgásunk. Ez azt jelenti, hogy mindenképpen látnunk kell a múlt alapján megérett mai gyümölcsöket magunk körül. A mai gyümölcsökkel a szívünkben lehet éltető egy múltbeli kirándulás. Ez a hagyományörzés aktív formája az egyházban, amelynek regeneratív ereje van.

Ez a megállapítás az egyházra, közelebbről a felekezeti megközelítésre különösen is igaz. Be lehet menni egy műemléki védettség alatt álló templomba csak azért, hogy a múltban gyönyörködjünk. Sok időt is el lehet tölteni a régi értékek szemlélésével, esetleg azok ápolásával és felújításával, de mindez igazán akkor lesz aktív és mai, ha a mi jelenlegi élő hitünk, bennünk lüktető érzéseink, vágyaink és terveink is érintkeznek a múlttal, az emlékekkel.

Fontos, hogy legyen időnk és energiánk ma is arra, hogy magunkba szívjuk az eleink által épített hajlékok levegőjét, érezzük anyagainak illatát és hatását. Magát az elképzelhető egykori hozzáállást és hívó magatartásformát is megpróbáljuk elképzelni. De még fontosabb az, hogy azt az indulatot, érzést és ambíciót is meglássuk ezekben az épületekben, amivel eleink képesek voltak a létrehozásukra. Mi volt a motivációjuk, ami ilyen nagy eredményeket tudott elérni a korábbi évszázadokban? Honnan és hogyan kaptak ekkora lelkiert a hitük megéléséhez? Megtaláljuk-e mi is a mai motivációnkat? Tudunk-e egymásnak olyan társai lenni, hogy lelkesítő, pozitív és építő legyen a jelenlétünk a hit ébresztésében? Ez az egymásra gyakorolt hatás nagyon lényeges elem az egyház életében. A múltban működött, az a kérdés, hogy a mában van-e ilyen energia és kisugárzás bennünk?

Elgondolkodtató, hogy éppen a dunántúli környezet és a történelem eseményei nem sok olyan időszakot adtak, ahol ezt a felépítést és kibontakozást egyszerűen, könnyedén és konszolidáltan el lehetett végezni. Sem a politikai helyzet, sem a felekezetek közötti viszony nem könnyítette ezt a munkát. Legtöbbször szükség volt egy többletérzésre, egy belső energiára a hitükkel kapcsolatban. Kellott sokszor a makacsságig menő kitartás is, hogy a kevesek és a kisebb közösség az erején felülit képes legyen alkotni, és a nagysághoz mérten jóval nagyobb arányban képes legyen hozzájárulni a nagyobb egyházi vagy társadalmi közösségek életéhez. Ebben mindig nagy szerepe volt a meggyőződésnek, a gyökerekhez kötődésnek és a reménynek: az érett és ragyogó jövőbeli gyümölcs látásának. A háttérbe szorítottság ellen a legnagyobb erő volt az egymásrautaltság pozitív megélése, az egymás hite és élete iránti érdeklődés intenzitása és az „evangélikusság belső számontartása”. Amolyan önműködő és természetes nyilvántartás ez: „Nem engedjük elfelejteni, hogy te evangélikus vagy. Szükségünk van rád, neked pedig miránk!”

2. Érdemes egy mai titoknak is utánajárni. Mi rejlik a mögött, hogy sok apró településen mégis mindig újraéled a folytatás, a hit gyakorlásának és megélésének a vágya?

Szükség van egyfajta figyelmességre. Apró jeleket és igényeket észrevenni és foglalkozni velük. Esetleg éppen ott, ahol egyszer már megszólalt a vészharang, és mindenki arra számított, hogy már nincs folytatás és jövő. Ez is egyfajta örökség! Megbecsülni a „csírákat” és a „rügyeket”, örülni nekik és segíteni a kibontakozásukat.

Ha a gyülekezetvezetők felfedezik és ráéreznek ezekre a kezdeményezésekre, vagy csak egy kis szikrára váró, és teljesen „gyújtásra kész” sejtekre, akkor mégis éledés, ébredés és újlás lesz hamarosan megtapasztalható. Talán a modern kor felügyelőjének van olyan feladata is, hogy *kikutassa, felfedezze és rátaláljon* a helyi kezdeményezések rejtett lehetőségeire és embereire. Akikkel indulhat valami új, vagy éppen újraéled egy régi lehetőség.

Erre a fajta aktivitásra ma különösen is nagy szükség van egyházunk életében, hogy észrevegyük, felfedezzük azokat az új, esetleg meglepő kontextusú és helyzetű pontokat, ahol ma az evangélikus értékeinkkel mozdulni és kezdeményezni lehet, és amivel a jövőt eredményesen formálni is tudjuk. Ráérezni az aktuális igényekre és el is indítani az ezekkel kapcsolatos cselekvést. Ez a folyamatos és eredményes gyülekezetépítésnek is igazi titka. Ráérezni a tényleges lehetőségekre a hitbeli közösségépítést illetően.

A kérdés az, hogy örökségünknek melyek azok a bennünk is és körülöttünk is fellelhető és meg is tapasztalható elemei, amelyek újra vagy megújulttan képessé tesznek minket a mai alkotásra és helyállásra az egyházban?

Mi az, ami ebből a személyes és bennünk hordozott kincs? Az egyéni és egzisztenciális örökség. Valahol el van rejtve, nagyon mélyen van, de meg lehet találni és fel lehet fedezni. Mi az az örökség, ami a közvetlen környezetünkben, családban és a lakóhelyünkön ma is fellelhető kapcsolópont, amihez kötődni lehet, vagy amire ma is még mindig alapozni tudunk?

Az is biztos, hogy (...) *a gyülekezeti múltat meglepő módon felcsillantó értékre mindenkinek szüksége van ahhoz, hogy valóban felszínre kerüljenek a meghatározó értékek, a gyökerek kincsei.* Hatalmas erőt adnak ezek a mai feladatainkhoz. Energiát nyújtanak a mostani kezdeményezésekhez. Bátorságot és lelkesedést ébresztenek bennünk. Az elkötelezettségünket erősítik az ilyen percek.

3. Mik azok a sajátos, gondolkodásbeli és érzésszerű megnyilvánulások, amelyekkel találkozhattam életem során, és amelyek – mint a dunántúli evangélikus örökségünk elemei – megerősítették a hitemet és a lelkemet? Mit lehetett látni és megtanulni presbiterektől, gyülekezeti tagoktól és nem utolsósorban a felügyelőktől a nem is olyan túl régi időkben?

Az örökség néhány darabját szeretném konkrétan is kiemelni a **dunántúli evangélikusság speciális értékei** közül.

1. *A lelkész tisztelete és becsületének védelme. Ebben benne foglaltatnak kritikus és nehéz életutak, élethelyzetek is. Speciális titoktartás: nem beszélünk róla, de nem is mondjuk tovább.* (Az az érzés húzódik a magatartás mögött, hogy fontos a lelkész jelenléte. Őrá mindig lehet építeni. Rá lehet számítani az élet minden szakaszában. Ő biztos pont. Fel lehessen nézni rá! Nem szabad veszélyeztetni a lelkész jó hírét!)

2. *A tudás és az intelligencia magas szintjének elvárása a prédikációban. A lelkész beszéde elegendő, a mienk, a híveké csak ritkán szólaljon meg.* (Lehessen a szószékről új információkat kapni és érdekes tudást is. Retorikailag rendben legyen a beszéd.)

3. *A közös cselekvés élménye és igénye a gyülekezetben.* (Csináljuk meg magunk, és hajtsuk végre együtt. Önszerveződés, mert nem a lelkész a gazdája mindennek. A civil tagok érvényesülése egészen a döntéshozatalig.)

4. *Az istentisztelet állandósága, kiszámíthatósága és stabilitása.* (Fontos, hogy ének és imádság mindig jól követhető és szinte előre tudható legyen, hogy mikor és mi szólal meg bennük. Hely és forma nem változhat könnyen.)

5. *Az adakozás vállalása és természetessége az egyházban.*

6. *Egy speciális racionalitás és kimérttség a templomi viselkedésben.* (Ott lennie kell egy rendnek és fegyelemnek. Nem lehet csak úgy megszólalni és közreműködni mindenkinek.)

7. *Érdeklődés és természetes nyomon követés is része az evangélikus összetartozásnak.* (Hogy mi van a másikkal, és mi történik valakivel, ezt tudni illik a gyülekezetben. Ez közügy, és erről kell az információ.)

8. *Az a belső érzés és meggyőződés, hogy „nélkülem sohasem egész a gyülekezet”. Öntudatos hit.*

9. *Az asztaltársaság és a vendéglátás, a vendéglét megélésének gyakorlata az egyházban. A jó kedély gyakorlata.* (A családiasság valósága és gyakorlása a legnehezebb időkben is természetes volt. Semmiképpen sem csak a kapuban, a bejáratnál elintézni a dolgokat, hanem behívni és bejutni egymás házába, otthonába.)

10. *Egyfajta evangélikus büszkeség és felekezeti öntudat kimutatása.* (Túlzott ragaszkodás is a régi hagyományokhoz, énekeskönyvekhez, imádságokhoz és istentiszteleti formákhoz.)

11. *Szerénység és megelégedettség a személyes sorssal és élettel, mint Isten ajándékával, és ennek egyszerű és hálás kifejezése, kimutatása.* (Főleg a falusi és gazdálkodó háttérű gyülekezeti tagok életformája ilyen múlttal rendelkezik.)

12. *A templom szeretete és gondozása. Benne uralkodjon reformatori egyszerűség, de mindig tisztaság és gondozottság.* („A mi templomunk” érzése. Tevékeny jelenlét. Önkéntes munka és egy-egy vasárnapi oltár díszítésének a gondossága a sokszor kevesebb szavakkal élők bizonyágtétele volt.)

Tizenkét sajátosság, nagy érték! Újra felfedezni őket, élni bennük és velük, ez a maiak kötelessége. Nem hiábavaló küldetés, mert csak így lehet a gyerekeinknek, unokáinknak és a velünk és utánunk élő generációknak is hasonló élménye és mindenekelőtt élő hite és reménye. **Bárcsak lenne minél többüknek öröme és boldogsága abban, hogy vannak gyökereik és szárnyaik, gyökereik és gyümölcseik egészségesek és életképesek.**

Dr. Szabó Lajos

*A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület gyülekezeti elnökségeinek találkozásán,
2019. március 2-án, Révfülpön elhangzott előadás rövidített, szerkesztett változata.*

Felelős: Adámi Mária; maria.adami@lutheran.hu

Új éneket az Úrnak

a gyülekezet Örömhír kórusával együtt. A böjt aktuális üzenetét megszólaltató darabok próbái januártól kezdődtek el. Főként az ifjúsági énekeskönyvekből, valamint Istent dicsőítő énekekből válogattak.

A befektetett munka eredményéhez semmi kétség nem fűződött. Az istentisztelet a hagyományos énekverses istentiszteleti liturgiáját használta fel. Így valójában csak az énekek stílusa volt új. A szervezők bátran kihasználták a képzett zenészek, zeneművészek improvizációs tehetségét. Az énekek szövegét a gyülekezet kivetítőn követhette végig. Ebben a rendkívül mély tradícióban élő gyülekezetben mintegy 270 fő volt kíváncsi erre az újra. A kijáratnál búcsúzó lelkészek ilyen gondolatokat hallhattak a távozóktól: „ez még nekünk is jó volt” – egy idős bibliaórás testvérünk, „Igazi istenélményben részesültem!” Legyen minden vasárnap ilyen istentisztelet! Később azonban, jobbító szándékkal kaptak figyelemztetést is. „Nem mindenki örült a sok mozgást, és olykor tapsot is megengedő ünneplésnek.”

Minden véleményt meghallgatva, a tények azért tények maradnak. 25 fő dolgozott hónapokon keresztül azon, hogy ez az istendicsőítés ilyen professzionális szinten megvalósulhasson. Az ősi falak régóta nem találkoztak ennyi boldog emberrel. Krisztus örömhíréből semmit nem engednek, a formákból igen! Megtekinthető: <https://youtube/YNVD15bKQKQ>

Szarka István

Szolgálatra kész fiatalok!

Az előző évben kísérleti jelleggel indult útjára a gyülekezeti gyerekszolgálatra felkészítő képzés Nagyvelegen, melyen két hétvége alatt igyekeztem tudásomat, tapasztalataimat és ötleteimet átadni egyházmegyénk néhány tetre kész fiataljának, hogy gyülekezeteik hit-

tantáborába friss tudással felfegyverkezve indulhassanak el. Isten kegyelméből, nagyon áldottak voltak a felkészítő hétvégék, így éreztem indíttatást a folytatásra. Immáron, a tavalyi részt vevők bevonásával egy négyfős kis szervező közösséggel hirdettük meg a három hétvégesre bővített képzést, melyen az elmélet mellett sok-sok gyakorlat is várja a jelentkezőket, és bízunk benne, hogy Isten dicsőségére tudást és bátorságot kapnak arra, hogy szolgálatba álljanak.

(A képen a második hétvége látható, ahol a résztvevők a nagyvelegi hittanos gyerekeknek tartottak gyakorlati foglalkozást.)

Bence Győző

Felelős: Szarka Éva lelkész; istvan.szarka@lutheran.hu

Új kezdeményezések a Győr-Mosoni Egyházmegyében

A szüntelenül változó viszonyok arra készítik a lelkészeket és a gyülekezetek felelős vezetőit, hogy új lehetőségeket teremtsenek, ahol az emberek össze tudnak jönni, közösséget tudnak alkotni, és meg lehet őket szólítani Isten igéjével.

Az alábbiakban egy összeállítást közlünk arról, ami az egyházmegyében történik, ami talán másoknak is ötletként szolgál.

Győr-Ménfőcsanakon dr. Percze Sándor lelkész elmondta, hogy csütörtökönként keresztény meditációt tartanak. A felnőtt korosztálybeli résztvevők többnyire 30-60 év közöttiek. Az alkalmak közkedveltek. A böjti időszakban az elmélyüléshez segítséget nyújt a 14 részből álló Kezek keresztútja címet viselő kisplasztika, amely Miletics Katalin Janka alkotása.

Téten Vladika Zsófia lelkész elmondás szerint több újdonságot is bevezettek: Úgymint a baba-mama kört, amely a kisgyermekes anyák megszólításának jó alkalmát, ahol az egyházhoz való személyes kötődés megerősödhet, és a problémákat is meg lehet beszélni. A másik a böjti diavetítéses áhítatok sorozata, amelynek keretében 10-15 képet tekintenek meg, amelyekhez meditáció is kapcsolódik. A harmadik az ún. konfis délutánok, amelyek kötetlen alkalmak. Ilyenkor közösen készítenek valamit, pl. egy képet, amit azután a konfirmáció alkalmával bemutatnak.

A **Győri Egyetemi Lelkészszeg** életéről Bogdányi Mária számolt be: Elmondta, hogy hétfőn és szerdán este vannak alkalmak, amelyekre átlag 15 fő jár, felerészen olyanok, akik lakhelyükön nem járnak istentiszteletre. Az egyéni lelki gondozásra meglepően gyakran van igény. Új kezdeményezés volt a vasárnap este 8 órakor kezdődő fiatalok istentisztelete az Öregtemplomban. Ezt ők kérték, eleinte többen jöttek, de most elmaradtak, és ezért szünetel az alkalom. A 12-25 éves korosztály megszólítása nagyon nehéz, a legtöbbjük telefonfüggő, emiatt individualisták, nem igénylik a közösséget úgy, mint régen.

Mosonmagyaróváron Kiss Miklós esperes elmondta, hogy nincs teljesen újszerű alkalom, talán a levéli presbitériummal tartott csapaterősítő napot lehetne említeni, ami egy piknikkel zárult,

viszont ami jól bevált, azt erősítik, így a bibliaórákat, a vendégszolgálatokat és főleg a gyülekezeti kirándulásokat, amelyekből több is van egy évben. És persze vendégeket is fogadnak onnan, ahol korábban ők jártak, nevezetesen az erdélyi testvérgyülekezetükből.

Bönyön beszélgetős alkalmakat hirdetett meg Magassy Zoltán lelkész. Ezen kívül főzőversenyt is szerveztek a falunap keretében, ahol a közösség is jobban kialakul, és az embereket más alkalomra is lehet hívogatni.

Lébényben első ízben kertül sorra a gyülekezet új felügyelőjének javaslatára a közös katolikus-evangélikus keresztény nap a Szent Jakab Látogatóközpontban és udvarán, amelynek egyébként a győri egyetem alkalmazásában álló evangélikus vezetője van.

Mórichidán falumissziós napot tartottak A Győri Nemzeti Színház magánénekesei és egy győri zenekar részvételével. A Család Éve programhoz kapcsolódóan szeretetvendégség is volt.

Győrújbaráton, Győrszemerén és Tényőn a pályázati lehetőségeket kihasználva gyakran hívnak meg előadókat, ezzel is szélesítve a megszólítottak körét.

Felelős: Koháry Ferenc; ferenc.kohary@lutheran.hu

Közép-Kezdés; Csak középkorúaknak!

2018 őszén egy új alkalom indult a Kaposvári Evangélikus Egyházközségben, Közép-Kezdés néven. A kizárólag fiatal felnőtteket és középkorúakat megszólító alkalom lényege, hogy egy olyan helyet biztosítson az azonos életkorban lévő emberek számára, ahol lehetőség nyílik az élet problémáinak, örömeinek nyílt feltárására, és a közösség erejével a jövő felé vezető utak megtalálására. Az alkalomra járók magját a 2018 pünkösdjén megkonfirmáltak 13 felnőtt adja, akikhez az év végére több középkorú vagy aktív gyülekezeti tag is csatlakozott. Egyik közösségbe járó házaspár így mesélt a gyülekezetre találásáról:

„Kettőnkben külön-külön is felvetődött Isten keresésének gondolata: más irányból ugyan, de arra jutottunk, hogy szeretnénk elindulni ezen az úton. Azt éreztük, hogy

valami másra vágyunk, valami jobbra, mint ami pusztán a hétköznapi élet. Megnéztük a kaposvári evangélikus gyülekezet oldalát, és rendkívül vonzó közösség képe tárult elénk. Külön mozgatórugó volt a lelkész házaspár már a weblapról átható pozitív és nyitott kisugárása. Így mentünk el az első istentiszteletre decemberben, melynek végén éreztük: ez az, amit keresünk.”

A Közép-Kezdés alkalom első felében kötetlen beszélgetésre kerül sor, melyet egy-egy téma keretez, majd János evangéliuma nagy történeteinek elolvasása által próbál az összegyűlt csapat az egyéni élet megélésére megoldásokat, kapaszkodókat találni.

Az alkalom különlegessége az a nyílt és őszinte légkör, ahol egyszerre lehet hitkérdéseket, de életvezetési problémákat is terítékre tenni és átbeszélni.

A közösségbe járó egyik felnőtt konfirmandus így vall megélt hitéről:

„Évek óta hallgattam már a Biblia szavait napközben és esténként, azonban egy családi istentisztelet volt az a lehetőség, ahol a zenével, a hangulattal és a lelkészünk szavaival nemhogy közelebb, hanem egyszerűen magaménak érezhettem az evangélium szavait. Kíváncsi lettem, egyre jobban vágytam arra, hogy ebben a közösségben legyek, ráadásul mindezt a feleségemmel és családommal együtt él-

hettem meg. Folyamatosan nő bennem és bennünk a vágy, hogy többször és aktívabban vegyünk részt a gyülekezetünk életében. Sokszor mondtam, s máig így érzem: a Kaposvári Evangélikus Gyülekezetben olyan érzelmi töltést kapok minden egyes alkalommal, amit soha, sehol máshol. Az örök mosolyt, a segíteni akarást, az összetartást, a támogató közeget, az együttléti örömet érzem és élem át minden alkalommal. Így, bár katolikusként nőttem fel, ahogy férjem is, egyértelművé vált számunkra, hogy gyermekeinket az evangélikus egyház által szeretnénk megkereszteltetni, s velük együtt ezzel a közösséggel szeretnénk Isten útjára lépni.

A kéthetente megrendezésre kerülő Közép-Kezdés sorozat sikeres első féléve után, márciusban már a második félévvel folytatódik. Bízunk benne, Isten által igazi kovászává válik az alkalom gyülekezetünknek.

Pongrácz Máté

Táborok Zalaszentgróton

Zalaszentgróton már harmadik alkalommal szervezünk gitártábort, ahol a gitártudás alapjait tanítjuk a kezdőknek és a haladóknak. Ezen részt vesznek az év közben tanított diákokon kívül új gyerekek és fiatalok is. A tábor ugyanakkor alkalmat ad a közösség megélésére és az egyházi zene megismerésére is. Gyerekeink és fiataljaink több helyről jönnek össze, így szinte egyetlen lehetőség arra, hogy a gyülekezet területén élő fiatalokat összehozzuk és megismertessük egymással.

Egy másik területen is folytatunk gyermekmissziós alkalmat. Ez pedig az idén már negyedik alkalommal megszervezésre kerülő olvasótábor. A napközis tábor jellegben szervezett héttel az alsó tagozatos tanulókat próbáljuk megszólítani, melynek utolsó napján családi napot tartunk.

A tábor témája mindig egy magyar ifjúsági regény, melyet az öt nap alatt felnőttek olvasnak fel és a gyerekekkel feldolgozásra kerül.

A tábor célja a gyerekek olvasáshoz való szoktatásán túl az etikai oktatás és az ifjúsági élet kiépítése. A szervezést támogatja a helyi általános iskola, melynek pedagógusai vannak segítségünkre.

Koczor György

Felelős: Sikterné Csimadia Ágnes; csizmadia70@freemail.hu

„Határtalan” pünkösöd

Manapság akár a nemzetközi, akár az ökumenikus kapcsolatokról ejtünk szót, legtöbbször mintha méhkasba nyúlánk. Most mégis egy olyan örömteli alkalomról tudunk beszámolni, ami nemzetközi is, ökumenikus is, mégis problémáktól és feszültségektől mentes.

Pünkösöd hétfőjén az osztrák-magyar határ Soprontól nyugatra fekvő részén láthatóan kisimulnak a ráncok az evangélikusok és a katolikusok, a magyarok, a magyarországi németek és a „sógorok” arcán, és több száz ember együtt, egy szívvel tudja évről évre énekelni: „*Ubi caritas et amor (...) Deus ibi est.*”

A határ menti ökumenikus istentiszteletre immár huszonhetedik éve pünkösöd hétfőjén kerül sor a két ország három falujának és négy gyülekezetének egyikében: vagy az osztrák Lépesfalva evangélikusainál, vagy a szintén ausztriai Somfalva katolikus gyülekezetében, vagy pedig a határtól keletre fekvő Ágfalva két felekezetének egyikében. A települések három-négy kilométerre találhatók egymástól, ezért az alkalmon részt vevők legtöbbször két keréken kelnek útra (zöld)határon innen és túl, hogy pünkösdkor együtt ünnepeljenek.

Az első ökumenikus találkozó 1991-ben laikusok kezdeményezésére jött létre. Ezt az istentiszteletet annak idején nem is templomban, hanem a lépesfalvi „Hauer” vendéglőben tartották.

Idén pünkösöd hétfőn az ágfalvi római katolikus templomban ünneplünk. Ágfalviak, bánfalviak, lépesfalviak, somfalviak, soproniak... És újra azzal a reménységgel gyűlünk majd össze, hogy pünkösöd ereje a határtalanságában rejlik. Abban, hogy mindenki a maga nyelvén részesül a csodából, amely a földkerekség összes nyelvén tud embereket megszólítani. Elengedhetetlen tudás nekünk ez itt a határon, ahol néha igencsak szenvedünk a nyelvi és a kulturális különbségektől.

Heinrichs Eszter

Tanévvárás- új kezdettel

Nincs olyan tanár, aki komolyan el tudja magával hitetni, hogy júniusban még valami hasznos tananyagot át lehet adni a diákoknak. Mindenki az ablak felé pislog, az osztály kórusban kéri az óra első percében: menjünk ki!!! Bölcs tanár az, aki ilyenkor csak a tényleg halaszthatatlan feladatokat kéri számon a diákokon.

Ez nem elvesztegetett idő, hiszen a nevelés, a diákokkal való együttlétt, a példaadás nem szűnik meg. A soproni Eötvös József Evangélikus Gimnázium, Egészségügyi és Művészeti Szakgimnáziumban például pár éves hagyomány, hogy az utolsó hétvégén tartjuk a tanévváró tábor, amelyet az iskola lelkesze szervez.

Voltunk már Acsádon, Pannonhalmán, illetve több alkalommal a Balatonnál is.

Laza, kötetlen hangulatú együttlétt ez, mégis több egy nyárkezdő bulinál: a reggeli-esti áhítatok, az éneklések emlékeztetnek bennünket: ez a vidám három nap a hálaadás ideje: tudjuk, hogy van miért hálát adni, és tudjuk, hogy van Kinek hálát adni a tanév végén.

Persze valamilyen tábor, szinte minden evangélikus gimnázium szervez, ebben semmi különleges nincs. Alapvetőnek érezzük, hogy iskoláink nevében az „evangélikus” jelző nem csak a hivatalos fenntartót jelenti, hanem közösséget, odafigyelést, Jézus szeretetének megízleltetését. Minden evangélikus iskola szervez valamilyen hitéleti, közösségi programot.

A mienk talán annyiban különleges, hogy van egy csavar benne: nem csak a jelenlegi, hanem a jövőbeli diákjainkat is várjuk. A frissen felvett tanulók a felvételtől szóló hivatalos levéllel párhuzamosan kapnak egy másik levelet is az iskolalelkész és a diákönkormányzat vezetőjének aláírásával, amelyben nem hivatalosan is köszöntjük iskolánk új gyermekeit, és meghívjuk őket ebbe a táborba. Az utóbbi években körülbelül negyven diák él a meghívással, felerésben újak, felerésben „öreg rókák”,

aki egy-két éve maguk is jelen voltak ilyen táborokban.

Így előfordulhat, hogy valaki péntek délelőtt könnyes szemmel búcsúzik általános iskolájától, azzal a kérdéssel szívében, hogy „mi lesz velem?”, de aznap este már egy tábortűz mellett ül jövőendő osztálytársaival, énekel, végigjártassa (szenvedi?) a nagyobbak által összeállított akadályversenyt, és érzi, nem a semmibe, hanem egy új közösségbe került, miután elhagyta eddigi iskoláját. Mennyivel más így befejezni

valamit, hogy közben rögtön tudjuk, valami új kezdődik. Tanévet zárunk –, de egy új közösséget indítunk.

Felelős: Hegedűs Attila;
attila.hegedus@lutheran.hu

Hamvazószerda

Évtizedek óta a Kemenesmagasi Általános Iskolában az egyik hittanos napunk a szerda. Hamvazószerdán is van tehát hittan. Ilyenkor mindig szó került a böjti idő jellegéről, értelméről. De elég-e a szó?

Emlékszem, milyen volt, amikor több mint három évtizede – amerikai ösztöndíjasként – először éltem át a hamvazást, amely az ottani evangélikus egyházi élet természetes szertartása. Ahogy a teológián a lelkész-professzorom a fekete hamuval – mert fekete az előző évi virágvasárnapi pálmalevél hamuja – keresztet rajzolt a homlokomra, és szólt felettem az ítélet: „Porból lettél, és porrá leszel!” Szíven ütött, letaglózott, megrázott: jobban, mint addig a szó bármikor.

Évekig a hittanosokkal csak beszélgettünk a hamuról, mint a bűnbánat, a megtérés ősi jelképéről. Aztán tapintottuk. Keresztet rajzoltunk vele. És jó tíz éve már hamvazószerdán istentiszteleten zajlik a hamvazás. Megtelik a templom diákokkal, tanárokkal. Kicsik,

nagyok, fiatalok, idős gyülekezeti tagok jönnek, és éneklük együtt az éneket: „A mélyből hozzád száll szavam...”, és szól a bűnbánat vallomása gyermekhangon.

Együtt könyörgünk a Mindenhatóhoz, aki a föld porából teremtett minket, hogy a hamu jele legyen mulandóságunknak és megtérésünknek, és emlékeztessen minket arra, hogy egyedül Isten kegyelme által nyerjük el az örök életet.

Mert a hamu – mulandóságunk jele – kereszt alakú. Nemcsak az ítélet jele rajtunk, hanem megváltásunk szent titka is. Hiszen az, aki bűnt nem ismert – odaállt a helyünkre: bűnné lett értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk öbenne.

Hamvazószerdán a Kemenesmagasi iskolában homlokukon fekete kereszttel megjelölt felnőttek és gyermekek ülnek az asztalhoz ebédre. Tanulnak és tanítanak, fegyelmeznek és játszanak. Megilletődve. Talán kicsit csendesebben, mint máskor bármikor.

Voelkerné Kovács Márta

Babatalálkozó Bibliával ökumenikusan

A бүкі gyülekezetben vissza-visszatérő gondolat volt a kismamák, édesanyák, fiatal családok számára elindítani a találkozások lehetőségét. Ugyanakkor Бүкөн jól működik több babafoglalkozás is a település védőnői és művelődési házának szervezésében. Öt évvel ezelőtt mégis annyira megerősödött néhányunkban a keresztyén találkozás igénye, hogy összejöttünk – nem csak kismamák, nem csak édesanyák, nem csak evangélikusok. Fiatal nők találkozója volt ez a бүкі gyülekezeti házban, ahol a kisgyermekre ifis lányok vigyáztak, mi pedig együtt beszélgettünk az életünk egy-egy nehéz témájáról. Istentiszteleten is kihirdetésre került a találkozó, de nem lettünk többen. Néhány alkalom után sajnos egyre kevésbé tudtunk időt szánni egymásra, és véget ért a kora esti találkozók sora, de az ügyet nem engedték el. Közben pedig megmaradt a kifejezetten

babáknak szánt „tipegők istentiszteletének” az álma is, amit a бүкі családi napközi szervezésében néhányszor megtarthattunk a бүкфүрдői ökumenikus kápolnában.

Mindeközben a Бүкі Evangélikus Egyházközség egyik fiókegyházában, Górbán, a régió gazdasági vonzása miatt is egyre több fiatal család telepedett le. 2018 novemberében egy istentiszteleten szolgáltattuk ki a keresztség szentségét három kis unokatestvérnek. Ez volt az első gyülekezeti tipegők istentisztelete. Az egy rokonság, három család és a gyülekezeti tagok megtöltötték a góri imaházunkat. A földre takarót terítettünk, és lego emberekkel, dobozházakkal játszottunk el az elveszett, tékozló fiú történetét, figyelve apja szeretetére. Az istentiszteleten olyan jól érezték magukat a fiatal családok, hogy továbbiakra is nyitottak voltak. Ugyanakkor ez a kis falu erős ökumenikus összetartásban él, és ez hatott a kezdeményezésünkre. A polgármester nagy örömmel fogadta a programot a faluházba, így 2019 januárjában Vincze Erzsébet és Sulicsné Sági Henrietta katolikus hitoktatókkal közösen elindíthattuk a Babatalálkozót Bibliával.

Az eddigi négy találkozóra 6 településről 24 család érkezett már, és minden alkalommal jönnek új érdeklődők. A kb. 1-1,5 órás program mondókás foglalkozásra emlékeztet, amelynek kb. 20 perces kötött részében egy visszatérő „liturgiában” mindig más szempontból ismerkedhetnek Isten szeretetével a legkisebbek.

Isten Szentlelkét kérjük a továbbiakban is a találkozóinkra, mert olyan élményeket jelent a résztvevők számára ez a program, amely az egység, a fejlődés, a sokszínűség irányába mutat.

Simon Réka

Felelős: Kőrösi Krisztina; krisztina.korosi@lutheran.hu

Evangélikusok a Művészetek völgyében

Idén már 29. alkalommal rendezik meg a „Művészetek völgyét” Kapolcson és környékén. A színes, tartalmas és izgalmas program-sorozat több mint egy hétig tart, és nem túlzás azt állítani, hogy erre a rendezvényre is, akárcsak egy nagyobb zenei fesztiválra, az ország szinte minden pontjáról érkeznek résztvevők, sőt a látárainkon túlról is egyre nagyobb érdeklődés övezi. A különféle kulturális (képzőművészeti, komolyzenei, gasztronómiai, ökológiai, népművészeti, médiaműhely, stb...) tevékenységek iránt érdeklődők mellett az évek folyamán a pop/rock szerelmesei számára is kedvelt célponttá vált Kapolcs környéke a nyár közepén, hiszen a könnyűzenei kínálat is egyre szélesedik.

Miért írunk erről egy egyházi lapban? – teheti fel a kérdést joggal az olvasó. Azért, mert számunkra, evangélikusok, keresztyének számára mindezek mellett és mindezek túl más miatt is fontos ez az esemény. Nemcsak a kisebb és nagyobb színpadok, sátrak és bódék, hanem a Kapolcs közepén álló kicsiny evangélikus templom is nyitva áll, és évről évre szeretettel hívja és várja a fesztiválra érkezőket. Ide nemcsak megpihenni térhet be a programok kavalkádjában némi megnyugvásra és elcsendesedésre vágyó ember, hanem napról napra gazdag ízei és zenei alkalmak közül válogathat. Az egyházi „repertoárt”, amely minden korosztályt igyekszik elérni és megszólítani, egyebek mellett bábelőadások, Bibliagaléria, istentiszteletek, bizonyosságtételek, komoly- és könnyűzenei koncertek alkotják. Ezek mind-mind azt a célt szolgálják, hogy az evangélium tisztán és igazán megszólaljon az emberek között. Mivel ez a kínálat legtöbbször a hivatalos műsorfüzetbe nem kerül be, ha úgy tetszik, olyan „étel” ez, amely hiányzik az étlapról, ezért jobb híján, a programok kezdete előtt a szervezők néhány megafonnal járkálnak a bódék között sétáló tömegben, így hívogatva a néha tanácstalannak tűnő fesztiválozókat a templomi alkalmakra.

Isten ajándékai azonban sokszor nagyobbak, mint ahogyan azt mi el tudnánk képzelni, vagy mint érdemelnénk. Tavaly, a Szivárvány zenekar szolgálata közben egyre sötétebb felhők jelentek meg Kapolcs felett, majd leszakadt az ég. A nem várt „égi áldás” miatt fe-

jetlenül szaladgáló tömeg, mivel a szálláshelyek nagyon messze voltak, átmeneti menedéket keresett magának. Sokan épp az evangélikus templom falai közé húzódtak be a szakadó eső elől. Néhány perc alatt már tele volt a templom, és különféle korú és nemű emberekből álló népes közönség, hamar közösséggé, gyülekezetté kovácsolódott, és figyelemmel hallgatta (később pedig már a zenekarral együtt énekelte) az énekeket, miközben az éppen szolgáló lelkész evangéliumi gondolatai hangoztak az Úr Jézus Krisztusról.

Jézus, amikor csendre akarták bírni őt és tanítványait, ezt mondta: „Ha ezek elhallgatnak, a kövek fognak kiáltani.” Bizony, Isten a kövekből is tud fiakat támasztani. Néha nem kell több, mint egy gyenge órán át tartó özönvízszerű eső. Ilyen és ehhez hasonló lelki élményekkel gazdagodhat, aki az egyéb kulturális programok mel-

lett az evangélikus templomba is ellátogat a fesztivál ideje alatt. Remélhetőleg e sorok olvasói között is lesznek olyanok, akik ezen a nyáron Kapolcsra készülnek. Immár nekik is és mindnyájunknak közös felelősségünk, hogy erre a lehetőségre mások figyelmét felhívjuk. Meglehet, hogy éppen mi leszünk az eszközök a mindenható és irgalmas Isten kezében, hogy néhány kedves testvért a leg-szentebb ügynek megnyerjünk.

Felelős: Weltler Gábor; gabor.weltler@lutheran.hu

Bemutakozik a Hetednapi Adventista Egyház

Szeretettel köszöntöm a kedves evangélikus Testvéreket.

Először is szeretném megköszönni a lehetőséget, amit arra kaptam, hogy egy bemutatkozó írásban összefoglaljam az adventista hit- és egyházi élet lényegesebb pontjait. Örülök az érdeklődésnek, a nyitottságnak, hogy így közvetlen módon tájékoztatást adhatok hitünkéről.

Hadd kezdjem egy rövid személyes bemutatkozással. Most 30 éve, hogy már felnőtt emberként megismertem az adventista közösség által hirdetett bibliai tanításokat. Nagy hatással voltak rám, azért is, mivel ezt megelőzően majd egy évtizedes útkeresés végére került ezzel a pont. A bibliai tanítások olyan válaszok voltak kérdéseimre, problémáimra, amelyek gyorsan Isten és az Ő szava felé fordították figyelmemet. Hamarosan elkezdtem a teológiát, és 1995 nyarától lelkészként dolgozom, szolgálva ezáltal Istent és az embereket. A 24 év alatt az ország több pontján éltem, segítve testvéreimnek hitük gyakorlásában. Családos vagyok. Házasságom majdnem egyidős a szolgálattal. Hálás vagyok Istennek feleségemért, mert Ő a kezdetektől az állandó segédlelkészem. Két felnőtt és két kisebb gyermekünk van, akik nem csak feladatot, hanem sok örömet is hoztak életünkbe. A hitéletet közösen gyakoroljuk otthonunkban és a gyülekezetben is.

A magyarországi adventista egyház gyakorlata szerint minden lelkész egy adott körzetben végez szolgálatot. Ott több gyülekezet életének a gondozása és az adventista misszió kiterjesztése a feladata. Én a Zala megyei körzetben három gyülekezet feladataiban veszek részt, és a presbiterekkel közösen igyekszünk a tagjaink hitét támogatni. Örülök a körzetnek, szeretem ezt a földrajzi tájat. Itt voltam katona, és egy kedves barátom, aki őrszentpéteri volt, felfedeztette velem az Őrséget. Különösen öröm számomra, hogy két kamaszodó gyermekem jó barátokra talált az egerszegi gyülekezetben. Hétvégén szorgalmasan készülnek a találkozásra és a bibliaórákra is.

Közösségi életünk egyik áldásos jellemzője az összetartozás megélése, annak élménye. Kifejeződik ez abban is, ahogy a három gyülekezet tartja egymással a kapcsolatot. Rendszeresen vannak körzeti szintű istentiszteleteink, ahol találkozunk egymással. Az egész körzetre jellemző, hogy figyelnek egymásra, hordozva egymás örömét, vagy éppen bánatát, terhet. Az egyes helyi gyülekezetekben élők még szorosabb kapcsolatban vannak egymással. A hétköznapiakban is találkoznak, segítségére vannak egymásnak, mert ebben a pörgős, agyonterhelt világban nagy szükség van erre az odafigyelésre, támogatásra.

A hétköznapiakban valósul meg a testvéri kapcsolatok megélése túl az is, amit Jézus példáját követve az egész adventista egyház világszerte komolyan gyakorol: a misszió. A körzetben több helyszínen is folynak előadások, bibliakörök, amit a testvérekkel közösen szervezünk és tartunk meg. Ezek mellett más módon is, személyes kapcsolatainkon keresz-

tül, életmód programjainkon igyekszünk arra, hogy megismerjék általunk a keresztény hitet. Jelenleg egy régészővel tartunk közös előadásokat, segítve azt, hogy a Biblia hitelességét, szavahihetőségét felfedezzék a résztvevők, és ezáltal üzenetével is foglalkozzanak. Örülünk annak, hogy közösségünkben a testvérek hitének fontos része az odafigyelés egymásra és a többi emberre egyaránt. Jézus szavait idézve Pál apostol ezt mondja: „jobb adni, mint kapni”. Az Ő példája követésében látjuk keresztény életthi-

vatásunkat. Célunk, hogy betöltsük azt a bibliai igét, ahol az apostol olyan kifejezően fogalmazza meg mindezt. **„Mert az Ő alkotása vagyunk, teremtetvén Általa a Krisztus Jézusban jó cselekedetekre, amelyeket előre elkészített az Isten, hogy azokban járjunk.”** Ef.2.10.

Adventista hitünk, hitvallásunk másik két lényeges és talán a leginkább közismert jellemzője a 7. napi nyugalom, és a 2. advent várása. Számunkra mindkettő fontos eleme hitünk megélésének, mindkettő Isten szeretetét és hatalmát hirdeti az embereknek. Az egyik a teremtésről a másik az új a teremtésről szól. Nagy örömmel éljük át az Istenhez tartozásunkat mint az Ő teremtményei, és a 4. parancsolat értelmében egy egész napot, a hét szombatját, Isten iránti tiszteletünk kifejezésével, megélésével töltjük. Élmény ez mindenkinek: megpihenni, kipihenni egy hét fáradtságát, bízó hittel letenni minden munkát; felüldülni, tanulni a Bibliából; találkozni egymással, nagyszerű tapasztalata ez minden hétnek. A gyerekek és felnőttek a közös együttléttel mindig csoportos bibliaitanulással kezdik. A századokkal korábban élt puritán és metodista testvérek által kialakított gyakorlat szerint, mi is tanulmányozunk egy részletet a Bibliából és megbeszéljük. A közös istentiszteletünk

következő része az igehirdetés az általános protestáns gyakorlathoz hasonlóan. Két dologra törekszünk ezzel kapcsolatban: az egyszerű liturgiára, és arra, hogy minél több testvér vegyen részt benne különféle szolgálatokkal. Szeretnénk, ha sokan tapasztalnák meg az Istennek és embernek való együttes szolgálat áldásait, és nem fogyasztó gyülekezetként működnének.

Fiatalfaink is szívesen vesznek részt velünk mindebben. Időnként ifjúsági szombatot tartunk, amikor ők készülnek majdnem minden szolgálattal. Számunkra ez azért is nagy öröm, mivel ők még előtte állnak a Jézus melletti döntésnek. Közösségünk vallja, hogy a személyes megismerésen, megértésen alapuló döntést követi az arról tanúskodó keresztség. Gyermkeinket szorgalmasan tanítjuk a bibliai történetekre és igazságokra, de ezt, életünk legnagyobb döntését, rájuk bízuk. Évente többször vannak ifjúsági találkozók, ahol közösségünkbe járó és külsős barátaikkal közösen töltenek együtt néhány napot. Nyáron iftáborokba mennek, ahol hitről tanulnak, kortársaikkal beszélgetnek a kihívásaikról. És persze minden évben élményekkel, örömmel és barátok sokaságával jönnek haza. Mi, felnőttek nagy feladatként éljük meg az ő nevelésüket mint szülők és mint hívő emberek is, miközben tanuljuk, kik ők, a „Z” generációs fiatalok.

Nagy áldás a nyugalomnapunk során, hogy a legtöbben maradnak közös ebédre, beszélgetésre. Egymás megismeréséhez, megértéséhez, elfogadásához, támogatásához ez a közvetlen légkör nagyban hozzájárul. A tovább is maradók délután bibliai beszélgetést tartanak, vagy elmennek sétálni, kirándulni. Mindegyik gyülekezetnek van kórusa, sokat gyakorolnak a szolgálatokra és a különböző koncertekre.

Hitéletünk szintén nagyon fontos része a Jézus második eljövételéről szóló bibliai tanítás komolyan vétele és megvalósítása. Jézus szavainak megfelelően vigyázunk és készülünk az eljövételére, mert hisszük, Isten végső győzelmével zárul történelmünk. Közösségünkre jellemző a bibliai próféciaák ismerete és napjainkra való alkalmazása. Dániel könyve 9. fejezete, Máté evangéliuma 24. fejezete és Jelenések könyve kijelentéseit ismerve valljuk, hogy közel van Jézus második eljövele. Ezért várjuk ezt a napot, és hisszük, Isten ígérete ekkor beteljesedik, amivel a hívőknek reménységet adott a bűn elleni küzdelemhez.

„Mert megjelent Isten üdvözítő kegyelme minden embernek, és arra nevel minket, hogy megtagadva a hitetlenséget és a világi kívánságokat, józanul, igazságosan és kegyesen éljünk e világban, mivel várjuk a mi boldog reménységünket, a mi nagy Istenünk és üdvözítőnk, Jézus Krisztus dicsőségének megjelenését, aki önmagát adta értünk, hogy megváltson minket minden gonoszástól, és megtisztítson minket a maga népévé, amely jó cselekedetre törekszik. Ezt hirdesd! Ints és feddj teljes határozottsággal: senki meg ne vessen téged!”

Titusz 2, 11-15.

Zalaegerszegen 43 tagja van a közösségnek, 10 vendég jár hozzánk, és 15 gyermekünk, fiatalunk van. A gyülekezetben

minden korosztály megtalálható, ami sok előnnyel jár. Van egy kinőtt házunk, de legalább csendes helyen. Szeretünk ott lenni, csinosítgatjuk, és közben nagyobbakat keresünk. Fiatalfaink lelkesen vesznek részt évről évre egy bibliai versenyen, a Biblia Olimpián. Szüleik segítik őket felkészülni, és most nagy örömünk, hogy mindenki továbbjutott az országos döntőbe, ahol várjuk az újabb sikereket. Nagyon jó csapatot alkotnak a fiataljaink, igazi mai „Z” generációsak. Velük küzdünk a sike-reikért, céljaikért, és persze az offline pillanatokért. Nagyon szeretjük őket, örülünk annak, hogy köztünk vannak, szolgálnak, számolnak Istennel, és terveznek vele. Együtt szervezzük a nyári szünidő első hetében az úgynevezett Szünidei napközis Bibliatábort, amire a városban élő gyermekeket hívjuk. Egy héten át mi foglalkozunk velük, tanítva őket bibliaismeretre, kapcsolatok ápolására és játszani.

Nagykanizsán 23 tagunk van, általában három-öt vendég jön, és kilenc gyermek és fiatal jár közösségünkbe. A létszámhoz egy nagy gyülekezeti épület, templom tartozik, ami az egyik komoly kihívás számunkra, ezért egy ideje a lecsere-lésen gondolkodunk. Szívesen vagyunk együtt, mindig lelkesen teszünk azért, hogy megismerjenek bennünket, megismerjék a hitünket. Van egy fiatalokat összefogó cserkészcsapatunk is. Igyekeznek a vezetők arra, hogy a főleg külsős fiatalok értelmes programokkal töltsék szabadidejüket egy részét. Jelenleg a könyvtárban életvezetés előadásokat tartunk jó érdeklődéssel. A Házasság Hetében indított párkapcsolati kalandtúrák sokakat megmozgattak, és az előadásokra is sokan eljöttek.

Hévízen 30 tag mellett néhány vendég és fiatal van, akikre számítunk szombatunként. Ebben a városban nagyon szép templomunk van, jó adottságokkal a közösségi élet gyakorlásához. A szombati összejöveteleken túl koncerteket és más

programokat is szervezünk ide. Nyáron itt is lesz egyhetes Szünidei Bibliatábor, méghozzá angol tanárainknak köszönhetően „két tannyelvű” jelleggel. A város ismert együttesével, a Musika Antiqua együttesével közös koncerteket adunk ünnepek idején. Van egy németajkú csoportunk is, itt üdülők és itt élők jóvoltából.

Személyesen vallom, hogy keresztyén emberként a legtöbbet nyerjük el Isten áldásaként, hisz életünket a megváltás ajándékával élhetjük, és a legszebb hivatást gyakorolhatjuk, mikor Jézust bemutatjuk embertársainknak. Kívánom, hogy mindannyian, akik hitben élünk, ebben a kettős kiváltságban éljük sok-sok áldással életünket.

Luther szavaival búcsúszom: „Erős vár a mi Istenünk!”

Frend László lelkipásztor

Szolgálat az ausztriai magyarok között

Soproniként mindig is természetes volt számomra a szinte napi kapcsolat Ausztriával. Az elmúlt évtizedek egyes időszakában persze más és más módon voltak jelen szülővárosom mindennapjaiban és a saját életemben is – ahogyan nagyapám emlegette őket – a „sógorok”. Mégsem számoltam soha azzal, hogy egyszer lelkészként leszek része a szomszédos ország evangélikusai életének. Az a megkeresés különösen is váratlanul ért, hogy a 2018 szeptemberétől tervezett ausztriai szolgálatom egy részét az ott élő magyaroknak szenteljem; annak ellenére, hogy korábban sem volt számomra teljesen ismeretlen a közösség.

Bár az Ausztriában élő magyarok anyanyelvi lelkigondozásának már több mint ötvenéves története van, az *Ausztriai Evangélikus Egyház (Evangelische Kirche A. B. In Österreich)* részét képező *Ausztriai Magyar Evangélikus Gyülekezet* hivatalosan csak 2003-ban alakult meg. A közösség a kezdetektől eltelt időben jelentős profilváltáson is keresztülment. Az első időszakban jellemzően a rendszerváltás előtti időben Magyarországról Ausztriába menekült vagy kivándorolt evangélikusok alkották a közösség legnagyobb részét. Ők többnyire arra készültek, hogy letelepedésük után életük hátralévő részét Ausztriában töltsék majd. Ennek megfelelően kerestek maguknak közösséget és alakították ki lelki életük kereteit. A rendszerváltás, a határok megnyílása és az Európai Unióhoz való magyar csatlakozás megteremtette a szabad mozgás lehetőségét

minden ember számára, ami nem maradt hatás nélkül a külföldi egyházi közösségekre sem. A mai realitásokat inkább az jellemzi, hogy sokan csak tanulmányaik idejére jönnek Magyarországról Ausztriába, esetleg néhány év itteni munkával szeretnék megteremteni további magyarországi életük biztos anyagi alapjait, mások hivatásukat gyakorolva töltenek el néhány évet közöttünk.

Lelkeszi szolgálatom új szakasza így sok újdonsággal járt a számomra. Először a migrációs háttérrel, nagycsaláddal Ausztriába érkezőkkel való sorsközösséget tapasztalhattam meg a különböző hivatali és hatósági ügyintézők nehézségeiben; persze azzal a nagy különbséggel, hogy három alapvető dolog a mi esetünkben rendelkezésre állt: nyelvismeret, munka és lakás... Az Ausztriai Magyar Evangélikus Gyülekezet életében új helyzetet jelent, hogy a magyar lelkészi szolgálatom mellett – ugyanolyan arányban – a Bécs 16. kerületében (Ottakring) található Markuskirche mintegy 2400 tagot számláló gyülekezetének is lelkésze vagyok, a beiktatásom is kétnyelvű istentisztelet keretében történt 2018. október 7-én. Az a reményünk, hogy ez az együttműködés hosszabb távon is működőképes lesz, hiszen így lelkészként – a gyülekezet számára is hasznos módon – még szorosabb kapcsolatban lehetek az ausztriai főváros lelkészeivel és gyülekezeteivel.

Nagy örömet jelent számomra, hogy mindkét gyülekezetemben, az osztrákban és a magyarban egyaránt örömteli

fogadtatást tapasztaltam, és a presbitérium mellett kiterjedt munkatársi kör is segíti szolgálatomat – némi vigaszt jelentve a szeretett korábbi marcalgergelyi-szergényi gyülekezetemtől és Magyarországtól való elszakadás után. Azon változások közepette, amelyeket a külföldi – ez esetben konkrétan az ausztriai – magyarság átél, ez a közös munka adhat további lendületet terveink már az elődök által megkezdett megvalósításának folytatására, a gyülekezet további építésére.

Gyülekezetünket mindkét istentiszteleti helyünkön – Bécsben és Grácban – szeretnénk ismertté és vonzóvá tenni, nemcsak az ott és a környéken élők, hanem az odaérkezők számára is. Ennek érdekében is adjuk ki – 1956 óta megszakítás nélkül – *Másokért Együtt* című lapunkat. Ezzel rövidesen szeretnénk megkeresni elsősorban a Nyugat-Dunántúl evangélikus gyülekezeteit azzal a reménységgel, hogy eljuttatják gyülekezetünk és a magyar nyelvű ige-hallgatás lehetőségének hírért azon tagjaiknak, akik átmenetileg vagy véglegesen Ausztriában élnek. Ugyanezt a célt szolgálja a nemrégiben indult honlapunk (www.evangelikus-at.com), amely eseményeinkről, mindennapi gyülekezeti életünkről ad tájékoztatást.

A külföldi diaszpóra létben nemcsak a magyar nyelvű gyülekezeti alkalomnak van nagyobb jelentősége a Magyarországon megszokotthoz képest, hanem az ökumenikus és kulturális együttműködésnek is a más felekezethez tartozókkal és a különböző nem egyházi magyar szervezetekkel. Öröm számomra, hogy élénke és rendszerek ezek a kapcsolatok – különösen a római katolikus és református gyülekezetekkel, akikkel a közelmúltban ökumenikus istentiszteleteken tettünk tanúságot közös hitünkről és a magyar egyházi hagyományok és kultúra iránti elkötelezettségünkről. Mindez együtt alkotja az ausztriai magyar közösségek megtartó erejét, amelynek fontos, és reményeim szerint egyre fontosabbá váló része lesz az Ausztriai Magyar Evangélikus Gyülekezet.

Wagner Szilárd, lelkész

Egyértelmű volt Isten akarata

Isten már egészen kisgyermek koromban megszólított, mondta Dobó Dániel őrimagyaródsi lelkész, akivel életéről, családjáról és a magzatmentő misszióról beszélgettünk.

Dobó Dániel 1987-ben született Budapesten, evangélikus családban. Pesthidegkúton ökumenikus általános iskolába járt. Két évig a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumban, majd két évig a Szent Margit Gimnáziumban tanult, ahol érettségizett. Egy év kihagyás után, 2006-ban jelentkezett az Evangélikus Hittudományi Egyetemre. Az egyetemi évei alatt egy tanévet az Amerikai Egyesült Államokban töltött ösztöndíjjal, Ohio állam fővárosában, Columbusban, ahol szintén teológiai tanulmányokat folytatott. Hatodévesként a Vanyarci Evangélikus Gyülekezetben szolgált, Szabó András esperes mellett. 2013 nyarán szentelték lelkésszé.

– Isten már egészen kisgyermek koromban megszólított, és hívott magához. Bár a felnőtteknek szóló istentiszteleteken való részvétel gyermekként nem állt hozzám közel, a hittanórák érdekelték, és a személyes kapcsolat Istennel mindig is nagyon fontos volt számomra. Gimnáziumi éveim alatt láttam Mel Gibson A passió című filmjét, mely Jézus testi szenvedését mutatja be részletesen. Bár tudtam, hogy az semmi nem volt ahhoz képest, hogy elhagyta Őt az Atya, mégis ez segített megfoghatóvá tenni, hogy mennyi mindent vállalt értem Isten.

Mint mondta, az imádság hamar elengedhetetlen részévé vált az életének, bár a rendszeres Biblia-olvasásra csak a teológus évei alatt szokott rá. Isten mégis egyértelműen hívta el őt a lelkészi szolgálatra.

– Az érettségi utáni évemben azt éreztem, hogy régóta eldöntött tény, hogy a teológiára megyek. Isten helyezte ezt a szívemre. Nekem nem kellett megharcolnom, megküzdennem, mint sok teológustársamnak. Megkaptam a döntést, Isten azt akarta, hogy a teológiára menjek. Ő formált, időközben egyértelművé tette, hogy lelkész legyek. Azóta is áldásnak érzem, hogy az lehetek.

Az Alberti Evangélikus Gyülekezetben szolgált, majd Fabiny Tamás püspök 2014 szeptemberétől a Nagycserkeszi Evangélikus Gyülekezetbe helyezte őt. Miután letette a parókusi alkalmassági vizsgát, a gyülekezet megválasztotta parókus lelkészének.

Nagycserkeszre házaspárként érkeztek feleségével, Dobóné Somogyi Eszterrel, akivel 2013 augusztusában ismerkedett meg Csákváron, egy Meviszes mozgássérült táborban. Mint mondta, szerették a gyülekezetet, csodákat éltek meg együtt, tanúi lehettek, ahogy többen átadták az életüket Jézusnak. A gyülekezeti szolgálat mellett két évig az Élim Evangélikus Szeretothon otthonlelkésze is volt.

Különböző okokból mégis elvágytak onnan, Istent kérték, hogy mutasson utat. A lelkész néhány éve egy nemzetközi kezdeményezéshez csatlakozva három hétig bőjtölt januárban, így tett 2018-ban is. Amint letelt az időszak, másnap csörgött a telefonom, Udvardi Andrea, az akkori őrimagyaródsi lelkész telefonált, hogy készülnek elmenni a gyülekezetből, nincs-e kedvük jönni.

– Egyértelmű volt Isten akarata. Az elhívásom, a feleségem meg-

találása, és a gyülekezetváltás. Isten különleges kegyelme a megtérésem – melynek több fontos lépcsőfoka is volt, amik közül az egyik döntő lépés, amikor ötödéves teológus-hallgatóként egy hangos imádságban átadtam az életemet Jézus Krisztusnak – és az elhívásom mellett az is, hogy egy ilyen csodálatos társat adott mellém a feleségem személyében, aki az életben, a hitben és a szolgálatban egyaránt társam, segítőm és támaszom.

2016. januárjában született meg első gyermekük, Noel Nátán, második fiuk, Donát Benjámin pedig egy hónappal azelőtt, hogy tavaly októberben Őrimagyaródsra érkeztek. A lelkész és családja jól érzi magát a Vas megyei kis gyülekezetben, befogadták őket. Nyitott szívű

közösség, öröm számukra, hogy vannak velük egykorú családok házaspárok. Dobó Dánielt gyerekkora óta foglalkoztatja az abortuszok témája. Az általános iskola nyolcadik osztályában látta a Néma sikoly című filmet, azóta nem hagyta nyugodni a kérdés. Már Nagycserkeszen indított egy imaközösséget, melynek három állandó témája volt, az egyik az abortuszok csökkenése. Amikor a félállása megszűnt a szeretetotthonban, elhívta őt az Isten, hogy a felszabaduló idejében kezdjen misszionálni feleségével együtt. A lelkész megdöbbentő adatokat sorol: volt olyan év, amikor Magyarországon több mint 200 ezer abortuszt végeztek. Kiszámolta, az elmúlt hatvan évben körülbelül hat milliót. A napi átlag 275 abortusz, ma 90 körüli, de az is nagyon sok. Isten arra hívta el őt, hogy általános és középiskolában tartson előadásokat arról, hogy mi történik pontosan egy abortusz során, és hogy Jézusnál van a szabadulás az abortusz bűnéből is.

Feleségével együtt elvégezte a Kiáltás az Életért Egyesület párnapos segítő tanfolyamát, az egyesülettel jutott el előadást tartani többek között Nyíregyházára, Miskolcra, Keszthelyre, Veszprémbe, Tatára. Az abortusszal kapcsolatos cikkei jelentek meg a Híd magazinban, tervezi, hogy Vas megye általános és középiskolaiban végzi majd a missziót.

– Sokan azt is megkérdőjelezzik, ember-e a magzat, ami nyilvánvaló. Tudatosítani kell, hogy valódi emberekről van szó. Amikor arról gondolkodunk, hogy miért nem térnek meg emberek, miért fogynak a gyülekezetek, érdemes arra is figyelni, hogy Isten számon kéri rajtunk az ártatlan vér kiontását. Az édesanya az abortusz során a saját gyermekét öleti meg a saját testében. A héber nyelvben az anyaméh és az irgalom szó szinte megegyezik, az abortusszal pedig a legirgalmasabb hely lesz az irgalmatlanság helye. Nyilvánvaló, hogy Isten ítélete van rajtunk, megkeményedik a szívünk. Ha várunk arra, hogy emberek megtérjenek, üdvözljenek, és az egyház megújuljon, akkor ez ellen tennünk kell valamit. Megdöbbentő, hogy az egyházak sem szólalnak fel. Nagyon kényelmetlen és tragikus kérdés az ártatlan gyermekek halála, másrészt az abortusz egy életre megnyomorítja az édesanyákat. Később, talán csak évtizedek múlva jönnek rá, hogy mit tettek. Az abortusznak olyan következményei vannak, melyekkel foglalkozni kell. De hálásak lehetünk Istennek, hogy kegyelmes hozzánk.

Balla Emőke

Kedves Olvasóim! Jó munkát a megfejtéshez!

Rímpárkereső névsor: Keressétek ki a hiányos mondatok után található névsorból a megfelelő neveket!

_____, attól tartok, nehéz lesz e málna rám. _____, áldásodat kérem, nem az átkod. _____, álmodónak a börtön is jó lesz. _____, bárka ringása ez, nem hajóé. _____, beszéde nem mázos és nem mézes. _____, boldog, aki sátorában rálél. _____, elég volt a nevetésből mára. _____, ez a fa csak rossz gyümölcsöt ad ám. _____, haragja ottmaradt unokáin. _____, hajladozik szaporán a dereka. _____, hiába vagy nagyszájú és trágár. _____, lencse és vad utóíze savanyú. _____, messze van még az időben Babel. _____, ne keverd a vágyat és valót! _____, számárhátra nem való hátizsák. _____, segítségül hívd az Úr nevét! _____, sírás lesz a nevetésből még ma. _____, trónolhat egy szürke gyapjúbálán. _____, Uramat szolgálom mindenáron.

Ábel, Ábrahám, Ádám, Áron, Éva, Ézsau, Hágár, Izsák, Jákób, József, Káin, Lábán, Lót, Mózes, Nőé, Ráhel, Rebeka, Sára, Sét

Bibliai személy és rá jellemző mondat: Alkoss párokat! Segítenek az igehelyek.

- A. „Hogyan születhetik az ember, amikor vén?”
 B. „Százestendő embernek lehet-e gyermeke?”
 C. „Kérlek, Uram, nem vagyok én ékesen szóló.”
 D. „Ó, Uram, Uram! Hiszen nem értek a beszédhez, mert fiatal vagyok!”
 E. „Kérlek, Uram, hogyan szabadítsam meg Izráelt? Hiszen ...én a legkisebb vagyok atyám házában.”
 F. „Héber vagyok. Az Urat, a menny Isténét félem, aki a tengert és a szárazföldet alkotta.”
1. Ábrahám (1 Móz 17,17) 2. Gedeon (Bír 6,15) 3. Jeremiás (Jer 1,6)
 4. Jónás (Jón 1,9) 5. Mózes (2 Móz 4,10) 6. Nikodémus (Jn 3,4)
- A. - ____ B. - ____ C. - ____ D. - ____ E. - ____ F. - ____

„De most így szól az ÚR,... Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!” (Ézsaiás könyve 43,1)

Változtasd meg a nevedet!

Nagy Sándor hadseregében szolgált egy katona, akit szintén Nagy Sándornak hívtak. Míg a vezér híressé lett hősiességéről, addig a katona gyáva volt. A fővezér egyszer nagyon felháborodva így szólt hozzá: „Vagy változtasd meg a nevedet, vagy pedig az életedet!”

Szeretettel: Váraljainé Melis Orsolya, Orsi néni

Az Úr szolgálóleánya

TÜRMEZEI ERZSÉBET: KÖVETSÉG

*Egyszerűen élt, csendesen, szegényen,
igénytelen és észrevétlen.*

*De jött a követ káprázatos fényben,
s a kiválasztó égi kegyelem.*

*Megremegett a különös igékre,
mint lilium sebes zápor alatt.*

*A hihetetlen oly hirtelen érte.
Időtlenne lett a pillanat.*

*Aztán halkán csendült a felelet.
Azóta zeng a századok felett.*

*S aki magát Isten kezébe szánja,
máig is tőle tanulgatja mind:*

*Legyen énnékem beszéded szerint.
Ímé, az Úrnak szolgálóleánya!*

Czégényi Klára 1930-ban látta meg a napvilágot Kőszegen. Édesapja a város parancsnoka volt, édesanyja pedig a könyvkereskedő és nyomdász Wölfel család tagja. Ez volt Klári életének kezdete.

Gimnáziumi tanulását is Kőszegen kezdte. Már ott is felsős volt, amikor meghallotta Balikó Zolán lelkész igehirdetési sorozatát: „Ha bűneitek skarlátpirosak is, hófehérekké lesznek.” Erre vágyott, sőt ennek az ígéretnak szolgálója is akart lenni. Ez volt keresztyén életének kezdete.

A teológiai akadémián a lányok sorsa nehezebb volt a fiúkénál. Kezdetben nem lakhattak a kollégiumban, és az étkezésért mosogatniuk kellett. Klári mégis jókedvűen élte teológus éveit, talán a „legmozgékonyabb” leány volt a teológusok között. Ez volt a felkészülés kezdete.

A nehézségekhez tartozott, hogy a leányokat nem avatták (szentelték) fel. Amikor Klári püspökénél jelentkezett, hogy elvégezte a teológiát és kérte kiküldetését, a püspök azt mondta: keressen magának helyet, és oda küldöm. Dr. Fabiny Tiborné, akivel 14 éves koruk óta életre szóló barátnők voltak, és ő már a házasságra készült, Beledbe hívta Klárit utódjául: hitoktatónak és kántornak. Ez volt szolgálatának kezdete.

Már a teológián megismertük egymást és vonzódtunk is egymáshoz. Végzésekor megkérdeztem: levelezhetünk-e? Igent mondott. Ez volt közös életünk kezdete.

1955-ben én Békéscsabára kerültem esperesi segédlelkészként. Esperesemet megkérdeztem, nem lehetne-e Klárit közelebb hozni? Békéscsabának egy másik városrészébe (Jamina, Erzsébethely) került. Ez már igazán közös szolgálatunk kezdte volt.

Az alföldi Gerendáson meghalt hirtelen a lelkész. Nekem kellett kijárom. Egyszer azt mondta a gyülekezet: ne tessék többet jönni, hanem maradjon itt. 1956. augusztus 12-én volt az esküvőnk Kőszegen. Ez volt közös életünk kezdete.

Két szép évet töltöttünk Gerendáson. De hamarosan a pilisi lelkész, Nagybocksay Vilmos az akkori rendszerben egy püspökválasztással kapcsolatban olyat mondott, ami akkor büntetést kívánt a hatalomtól. Vilmos bácsi került Gerendásra, mi meg Klárral 1958. október 23-án (!) Pilisre. Ez volt a közös pilisi szolgálatunk kezdete. Klári „civilként” kezdte szolgálatát, de nagy lelkesedéssel. Összegyűjtötte az ifjúságot, hitoktatott, látogatott.

1980-ban a püspök megkérdezte tőlem: mi lenne, ha Klári (velem) Pilisen megválasztott lelkész lenne? Ezt a gyülekezettől kellene megkérdezni, feleltem én. Klárit megválasztották, és most (1980!) fel is szentelték. El lehet képzelni, milyen érzés volt ez neki! Ez volt „falavatott lelkészként” szolgálatának kezdete.

37 évig szolgáltunk Pilisen. Még a kezdetén megjelent az akkori püspök, kivitt bennünket a templomkertbe sétálni, és ezt mondta: „Klára asszony, maga Svédországba fog utazni az ottani magyarok gyermekeit tanítani a nyáron. Így kezdődött „nemzetközi szolgálata”. Bejárta a világot, mindig mondtam neki: „Amíg te Sidneybe utazol, én Csömörre.”

1996-ban költöztünk Kőszegre nyugdíjba, Klári családjának egy kis nyaralóházába. 16 szép évet töltöttünk ott. Klári, aki Magyarországon papnétársával a nők világimanapjának bevezetője volt, most Vas megyét járta be ezzel a szolgálattal. De ez már nyugdíjas éveink kezdete volt.

2011-ben feladtuk az „önálló” életet, és beköltöztünk a hűvösvölgyi Nyugdíjas Lelkészek otthonába. Itt is kaptunk még 8 szép évet. 2019. január 12-én olyan hirtelen ment el, hogy elbúcsúzni sem volt időnk. Nekem ez volt az egyedül maradás, de hiszem, hogy neki az örökélet kezdete.

Keveházi Lászlóné Czégényi Klára
evangélikus lelkész
(1930 - 2019)

*„De akik az Úrban bíznak, erejük megújul”
Ézs. 40. 39.*

Keveházi László

Naplórészletek újévtől vízkeresztig

1. Karácsony másnapján elesett. Vértett a lába és a feje is. 2019 első reggelén reggel rosszul lett. A mentők a Kórházba viszik, majd onnan gyorsan a félintenzívra. COPD. Fogy a levegője.

2. Mesélt a háborúról. Szülei Csöngén tehenet kötöttek a lovas kocsizhoz, s megpróbáltak elindulni nyugat irányába. A lovak azonban ágaskodva megtorpantak. Visszafelé már szelídek voltak.

3. Elesése előtt éppen fél évvel ünnepelhették a 90. születésnapját a Szilágyi kápolnájában. Felemelő délután volt.

4. A Teremtőnk „költeményei” vagyunk! A legfontosabb: szüleim házassága is „Isten poiémája”, alkotása, humora, fricskája volt. Az emberi rend, konvenciók kinevetése. Konszolidált történelmi szélcsendben aligha köthetett volna házasságot egy pesti úrfiú egy kemenesaljai kuláklánnyal.

5. A COPD irreverzibilis, vajon tudja-e. Éjszakánként a bérnővér durván bánik vele: végig a szemébe világít, s így nem tud aludni.

6. Mily derűvel tudod átélni és mesélni, hogy ez a sok öreg mennyire hülye! Néha keserűen kifakadsz, öregotthonban lakni olyan, mintha halottasházban élnél. Valaki mindig kidől. Tudod jól, bár hinni nagyon nem akarsz, hogy előbb-utóbb ez veled is megtörténhet.

7. „Most vigyem a botomat, vagy ne vigyem?” – kérdezted megannyiszor, huncutul. Eséseiddel világba jöttél. Apu halála után azonnal bejelentkeztél a nyugdíjas lelkészotthonba. Közvetlen szomszédaid Laci keresztapám és Klári keresztanyám. Keresztanyámmal 75 éve ismeritek egymást, aput ő mutatta be neked 1952 nyarán Gyenesdiáson.

8. Csöglén az ivóvizet mindig a szemközti postamestertől hozták. Emlékszem, ahogy egyszer a szüleim „veszekedtek”: „Én hozom át a vizet, drágám, nem Te!” De én akarom, drágám!”

9. Amikor Csöglén az új Skodánk elhagyta a parókia udvarát, a hozzánk költözött nagypapa csak ennyit mondott: „kigurult a csöngői ház!”

10. Apám Anyámat a patriarchális-pietista nevelési eszmény jegyében így idomította: „Első a gyülekezet, a második a család, a harmadik önmagad!”

11. Vajon felkészült-e az elmúlásra anyám? Makacs életerő dolgozik benne, ami sorra legyűri a betegségeket is. Jól érzi magát itt e földi létben, s maradna még a sátorában, amíg csak lehet. Az otthonban visszaöregedik fiatalságába, s újra kántorizál.

12. Amikor 1964-ben Aput Miskolcra helyezte a püspök, nem volt fürdőszobánk. Szombatonként a Selyemréten Miri néni bocsátotta rendelkezésünkre a fürdőszobáját.

13. Postludium – egy hónappal később.

2019. január 6-án, Vízkereszt napján itt tettem le a pennát. Édesanyám földi élete 2019. január 25-én hajnalban ért véget. Keresztanyám január 12-én halt meg a férje karjaiban.

Január 24-én csütörtökön is, négy napja ismét az otthonában lehetett. Felkelni már nem tudott, csontjai egy madárra emlékeztettek, a levegőt kapkodta. „Csúnya vagyok?” – kérdezte. „Dehogyan, anyukám, az arcod teljesen kisimult, egy ránc sincs rajta!” „Szeretsz?” – folytatta. „Persze, hogy szeretlek!” „Simogasd a karomat, olyan jólesik, mint múltkor is, amikor a hátamat masszíroztad!” „Igen imádkozunk!” Elmondjuk ekkor is – mint az elmúlt tíz este mindig – Luther esti imáját, a bűnvalló imádságot és a Miatyánkot. A mobiltelefonja a búcsúzásom után is órákig a kezében volt. Késő este több személynek is telefonált, azok nem kis ijedségére. A nővérek szerint korai hajnalban dúdolni kezdett egyházi énekeket.

Amikor reggel fél hétkor a főnővér benyitott hozzá, már nem lélegzett.

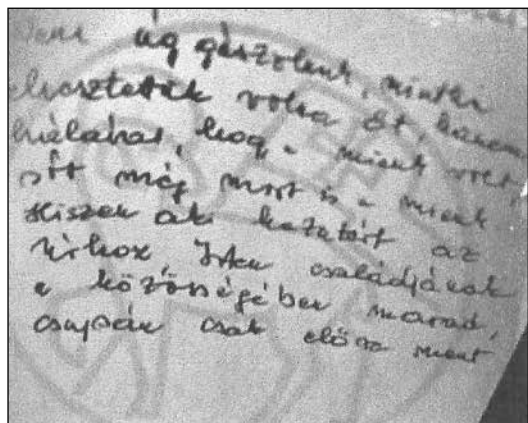
Keresztanyámnak aznap 1 órakor, január 25-én pénteken volt a temetése. Életükben és a halálukban is egyek. Aznap délből a pilisi harang mindkettőjükért szólt.

A gyászistentiszteleten a katolikusoknál elterjedt arcképes emléklapot fogunk kiosztani. A kereszt alatt a gyászjelentésen feltüntetett igevers van: „Megelégitem hosszú élettel, gyönyörködhet szabadításomban” Zsolt. 91.16. De nemcsak ez. Még két mondat is a saját kézírásával, amit Hanna küldött át nekünk: „Nem úgy gyászolunk, mintha elvesztettük volna őt; hanem hálával, hogy a miénk volt, sőt még most is a miénk. Hiszen, aki hazatért az Úrhoz, Isten családjának közösségében marad, csupán előrement.” A jól ismert kézírás mögött a győzedelmes Bárány kontúrjai sejlenek fel...

DR. FABINY TIBORNÉ
sz. SARÓDY VALÉRIA

* CSÖNGE, 1928. VI. 26.
† BUDAPEST, 2019. I. 25.

Dr. Fabiny Tibor

*Cigarettaozom az árcikparton.
Fűsz fillér az összvagyonom,
de az egész Föld a hamutartóm.
(Weöres Sándor: Füst)*

Valószínűleg nem vagyok egyedül unokai, családi, baráti körben, akinek a fenti Weöres Sándor-versről menthetetlenül Ittész Gáborné, született Koczor Ilona, vagyis Győri Nagymama fog mindig eszébe jutni. Nagymama jelenségének talán legegységesebb és legélénkebb hívóképe a cigi, ezt mindenki tudja, akinek akár csak egyszer volt szerencséje egy kávéval és dohányzással egybekötött jó kis beszélgetéshez vele. Nagymama kivételes beszélgetőpartner volt, felejthetetlen sztorijait úgy tudta átadni, hogy az ember szinte sajátjainak érezhette azokat.

Nagymama történetei varázsoltak számos, már rég a celli temetőben pihenő felmenőt ismerőssé a család fiatalabb generációi számára, valami megfoghatatlan kontinuitást adva ezzel annak a fogalomnak, amit családként ismerünk. Nagymama példájából rengeteget tanulhattunk arról, hogyan kell a fontos – közeli vagy távoli, régi vagy új – kapcsolatokat számon tartani, megőrizni és dolgozni értük.

Nagymama meséléseinek köszönhetem, hogy a *létező szocializmusról* hitelesebb karképet kaptam, mint amit bármely történelemkönyv biztosítani tudott. Nagymama történeteiből kirajzolódott, hogy egy *magát hívő kereszténynek* valló fiatal lány életútjában hogyan fonódik össze a történelem és a politika a magánélettel. Hogy az egyetemi felvételi eljárás alatt leírt hitvallása miként befolyásolta egész szakmai pályafutását, hogyan lett belőle pedagógus (még hozzá olyan, akihez nyolcvanöt éves korában is érkeztek volt diákjai látogatóba!), és hogyan tudott hinni abban, hogy mindezt az *Úristen rendezte így*. Hogy milyen volt egyszerre nemcsak tanárnak és irodalmiszínpadvezetőnek, de aktív papnének, anyának, feleségnek, menynek, nagymamának, barátnak lenni, és mindemellett hogyan őrizhette meg az ember az integritását még a legnehezebb időkben is.

De Nagymama nemcsak mesélni tudott, hanem hallgatni is. Odafigyelni a másik emberre – legyen az idegen, távoli ismerős, barát vagy egy közeli családtag – és meghallani, amit mond. Úgy tudott kérdezni és aztán figyelni a válaszra, hogy azzal valamiféle nagyon őszinte megnyílást váltott ki sokakból.

Nagymama örökségének része jellegzetes humora is: tipikus szófordulatai, eredeti poénjai és stílusa tették még élvezetesebbé az együtt töltött időt. Ezt a hozzáállást, ami rengeteg nehézség átvészelésében volt segítségére, valóban sikerült – ahogy szeretne volna – a végsőkéig megtartania. Azt azonban tudom, hogy komolyan gondolta, kész a halálra, kész megpihenni és hazatérni. Hogy teljességgel azonosulni tudott Áprily Lajos soraival: »... *elég lesz / a túlsó partot látó révülésben / a „Készen vagy?” -ra ezt felelni: – Készen.*«

Ittész Aliz

Dunántúli Harangszó

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület lapja
Megjelenik negyedévenként

Felelős kiadó: Szemerei János püspök

Megbízott felelős szerkesztő és terjesztés: Koczor György

Email: gyorgy.koczor@lutheran.hu

Telefon: +36 20/824-3444

Korrektor: Miklósné Jancsó Hanna

A szerkesztőség címe: 8933 Zalaistvánd, Arany J. tér 2.

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

Megrendelhető: E-mail: gyorgy.koczor@lutheran.hu

Postacím: 8933 Zalaistvánd, Arany J. tér 2.

Az újság kiadását adománnyal kérjük támogatni, melyet az alábbi számlára lehet befizetni:

Számlakezelő: Zalaistvándi Evangélikus Egyházközség

Számlaszám: UniCredit Bank 10918001-00000028-48030025

Külföldről: IBAN: HU20 1091 8001 0000 0028 4803 0025

Készült az Asperján Nyomdában

Tördelés: RENZOL Dekor Reklámstúdió, Zalaszentgrót

A cikkek tartalmáért a szerző vállal felelősséget!

ISSN 1416-9770

A hátlapon a kisfaludi templom nagyharangja látható.

